

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Homálykeresés.

Írta: *ifj. Abrányi Kornél.*

Budapest, július 2.

Nem látni meg, ami önként kínálkozik, s homályt keresni abban, ami átlátszó, — rendes módszere a hangulatsínálásnak. S ez folyik ma is, szemben a magyar miniszterelnöknek legközelebbi bécsi utjával, a Bécsben a király elnöklete alatt tartott négyes tanácskozással, s az azt mindjárt másnap követő budai minisztertanácssal. Miről lehetett szó? Mi történhetett? — Ez a kérdés. És erre a kérdésre indulnak meg a kombinációk és a találgatások. S ezen a téren most annyival szabadabb a vásár, minthogy a magyar kormány a függőben levő kiegyezési kérdések részleteiről nemcsak tapintatból, hanem elvből sem nyilatkozik s mivel a máskor oly közlékeny osztrák lapok is most szintén mélyen hallgatnak.

Nézzük először is, hogy: mi az, ami mindezekkel szemben az ismeretes tények alakjában önként kínálkozik?

A király elnöklete alatt tartott négyes tanácskozás, melyen a magyar és az osztrák miniszterelnökön kívül gróf Goluchowski külügyminiszter is részt vett, június 30-ikára esett. Mi ennek a napnak jelentősége a kiegyezési kérdések kapcsolatában?

Az a jelentősége, hogy az ebben az évben lejárt külföldi szerződések felmondásának ez a nap az utolsó terminusa. Ha ezen a napon a szerződések föl nem mondták, akkor azok további érvényben maradnak egy évre.

E tényből tehát önként kínálkozik, hogy a Bécsben a király elnöklete alatt tartott négyes tanácskozáson ez a kérdés forgott szó-

nyegen. És pedig annál is inkább, mert ezt megelőzőleg a bécsi lapok révén az a meg nem cáfolt hír röpiült világgá, hogy az osztrák miniszterelnök megtette a hivatalos lépéseket az esedékes külföldi szerződések felmondására.

Ez a hír nemcsak a miatt kellett érthető konsternációt, hogy szokatlan és igen vastag indiskréció alakjában kelt szárnyra, hanem azért is, mert az adott helyzethez és az 1899. XXX. törvény direktíváihoz képest, az erőszakos beavatkozásnak jellegét viselte magán.

Az 1899: XXX. törvény ugyanis direkte megmondja, hogy külföldi államokkal szerződési tárgyalásokat nem lehet kezdeni addig, míg az *autonom vámtarifája* el nem készült. Ha tehát az ez évben lejárt szerződések most felmondatnak, akkor — ha szerződés nélkül maradni nem akarunk, — az új szerződési tárgyalások elkerülhetetlenek. Amiből ismét következik, hogy ezeket megelőzőleg az új autonom vámtarifának még ez évben perfectté kell válnia. Ami fölötté kényes helyzetet teremt egy az egyik, mint a másik félre nézve, főként akkor, ha még mindig léteznek ellentétek, melyek kardinalis pontokra vonatkoznak s melyekre nézve nemcsak Ausztriában, hanem Magyarországon is sok szempontot és sok tényezőt kell számításba venni.

Ha az ez évben lejárt külföldi szerződések a külállamok által mondatnak fel, — akkor ezzel a kényszerhelyzettel természetesen számolni kell. De hogy ez a kényszerhelyzet mi magunk által és akkor idéztessek fel szándékosan, midőn a külföldi államok hajlandók belenyugodni a hallgatag meghoszszabbításba: — ez az adott helyzethez képest csak akkor lenne érthető, ha ez a helyzetnek evidens tisztázását, nem pedig még inkább való összebonyolítását jelentené.

Már most, ha mindezekből önként adódik, hogy a június 30-iki négyes tanácskozás nem vonatkozhatott másra, mint a külföldi szerződések fel vagy fel nem mondására: — mi az, ami ebben állt?

Az, hogy az ez évben lejárt külföldi szerződések, dacára az osztrák lapok indiskréte leleplezéseinek, és dacára az osztrák miniszterelnök meg nem cáfolt „felmondási” szándékának, — mégsem mondták fel. S miből következtethető ez? — Éppen abból a nagy és mély hallgatásból, amelybe az osztrák lapok burkolódtak.

De nemcsak ebből, hanem az érdekelt külföldi államok sajtójának nyugalmából és hallgatásából is. Vagy ha ez sem lenne döntő bizonyíték, akkor a minden részen levő *hivatalos lapok* hallgatásából is. Ez pedig igazán döntő érv. Mert a szerződések felmondásának ténye nemcsak politikai, hanem hivatalos természetű is. Oly tény tehát, melyet nem szükséges „elárulni”, miután mindenütt egyforma szokás az *publikálni*.

Mi tehát a június 30. utáni helyzet, a június 30. előttihez képest?

A helyzet — ha a külföldi szerződések sem onnan, sem innen föl nem mondták — az, hogy az 1899: XXX. törvényhez képest a mai helyzet, a viszonyosság megtartásának feltétele mellett, *egy évre prolongálva van*.

S ha ebben a helyzetben, a magyar kormány álláspontjára nézve, minden körülmény számbavétele mellett olyan *előny* rejlik, melyet az osztrák kormány nem akart concedálni, hanem élni akart a szerződések felmondásának jogával: — akkor az osztrák kormánynak ez a sakkhuzása *nem sikerült*. S ha ebben a sakkhuzásban az volt a cél, hogy éppen az 1899: XXX. törvény, melyben nemcsak a magyar kormány, hanem a magyar állás-

TÁRCA

Gyilkos paraszt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Feszl Géza.*

Erős, ügyetlen, tagbaszakadt paraszt áll a bírál előtt, büne az, hogy megölt egy embert. Mentéské, a közfelfogás által approbált mentéské: nincs.

Durva és esetlen a vádlott. Földre szegeződik a tekintete. Tétovázva keresni látszik valamit.

De mit?

Talán kibúvót a hurok alól? . . . Vagy talán menekülést az elpusztulás veszélye elől — a családja számára? . . .

Elfátyolozott talány az ilyen marcona képű, szomorú paraszt. Rejtélyes, mint az éjszakai eső. Rossz hatással van a közönségre, mint a félelmet ébresztő bizonytalanság.

A villogó szem és a hallgatag lélek épp úgy, mint az elkövetett bűntény: feketébe játszik. Itt a bűn: bűnként jelentkezik a közfelfogás előtt. És a sötét alapszint nem aranyozzák meg semmiféle idealizált motívumok.

A gyilkos paraszt előéletével foglalkozott a bíróság egész nap. És azok a szürke életképek, melyek a szegény ember multját jellemzik és alkotják: roppant unalmat árasztottak maguk körül.

Estefelé az egyik esküdt, (nehogy szegény szemre egészen elnyomja az álmot) rosszullétet színelét és hazament lefeküdni. Akik visszamaradtak a népbíróság díszes és nagyjelentőségű dobogóján, azok irigykedve néztek a távozóra, akit azután az egyik pótesküdt helyettesített a további bóbiskolásban.

Különbö nem esoda, hogy a független lelkiismeret *hivatott* képviselői versenyt szundítottak egymással, mikor nemcsak a vádlott előléte szintelen, szürke és köznapi, de még az elkövetett bűntény is szörnyen közönséges. Elejétől végig annyira híjával volt a tárgyalás minden lendületnek, mint a szegény ember élete a regényes epizódoknak. Nem is volt kihámozható az egész büncselekvésből semmi más, mint egy nagy adag emberi nyomor, azután egy pillanatnyi megvadulás és ezenfelül valami szokatlan őrgöngös egy paraszot tekinteti, kehes szakony és egy élő, meg egy elhalt gyerek után. A rajongó szeretet gondja az, mely szűk mederben, a család keretén belül hullámozik.

A paraszt türelmesen és tisztességtudón választott ama tengersok kérdésre, melyekből nehéz kizökködése és hosszú időn át kitartó egyszerű becsületessége bontakozott ki a zsűri előtt. Pillanatnyi derültség váltotta föl a tárgyalás monoton hangulatát, mikor a vádlott valamései során elbeszélte, hogy egy időben mint postaszolgának hatvan forint fizetése volt.

— Havonta? — kérdezte az egyik esküdt, aki a fától nem látta az erdőt és a fővárosban keresztül nézve a világot, bizonyára sokallotta az említett összeget.

— Ó, uram, de hogy — válaszolt szelíd mosollyal a paraszt — egy évre, egy egész esztendőre volt hatvan forintom.

A hetven-, hatvan-, ötven- meg negyvenkrajcáros napszám, melyből a parasztnak családostul kellett megélnie, szintén bihatetlenül csegett a telivér fővárosi polgárok fülében.

Hát még amikor ez is meggyérült és nem akadt munka semerre? ! Az apró gyereket — gondolta magában akkoriban a paraszt — azt majd csak táplálja az anyja emlője; de mi fogja táplálni az anyát? . . . Mert hát igaz ugyan, hogy

a szeretetnek kiapadhatatlan forrása az anyai szív, de a tejmirigyeket véletlenül nem a szív formájára konstrualta meg a természet.

Mikor legnagyobb volt a szükség, akkor fölmerült a férfi lelkében a kivándorlás gondolata. Ugy támadt föl a lelke elől ez az ötlet, mint valami csodálatosan nagy, lomha, bagolyhoz hasonló, fantasztikus madár, mely szőkeletes körvonalával kiemelkedik a kalászos földből és amelynek szétterpesztett szárnyai hosszú árnyékok vetnek a néző felé, baljóslatu sivar tekintetében pedig az idegenszerűség végtelenje ring.

Elhagyni mindent, amit a családján kívül szeretett? ! És amint végtekinthet szülőföldje síkján és halmain, egyszerre úgy tetszett előtte, mintha ezer betűvel volna ott felírva és mintha a róna suhogó szellője is azt suttogná: *ez itt a hazád.*

Eddig csak érzés és gondolat volt rá nézve a haza, de most, e pillanattól kezdve beszélt hozzá a föld. Néma jelekbe volt megírva és a fülébe csengett lelke kialakulásának a bölcsődala: a mult, az élet, az ő egész élete. Ott zsongtak előtte az emlékei. Megelevenültek és mintha bujdosít játszottak volna az emlékezetes pinnaatok a fák és cserjék között. Szinte félve irányította szemét arra, ahol a porladozók pihennek. „Nem hágy itt egyebet, csak ideje javát, csöndes szeretetét, nyugodt halotakat.” És amíg azon tételődött, hogy nekivágjon-e övével együtt annak az új világnak, ahol majd le kell törölnie lelke táblájáról mindent, ami magyar, mindent, ami benne régi, mindent, amihez hozzászokott és amit megszeretett és amiből érzelm- és értelemvilága kialakult: azalatt egyszerre egy háztenger merült föl lelke szemhatárán, fényes kupolákkal, melyek megsokszorozták a nap sugarát, hatalmas tornyokkal, melyek kettészelik a felhőt. Zakatoló gyárakkal és lüktető munkakedvvel és örökös forgalommal, melyek

pontnak is *ereje rejlik*, — éppen az 1899: XXX. törvény hozza kellemetlen dilemmába a magyar kormányt, — *es a cél el nem érte.*

Igaz másfelől, hogy az a hiu remény is, hogy az *osztrák kormány fogja felállítani a vámsorompokat és létrehozni a külön vámterületet*, — egy évre legalább füstbement. S az a sejtelmünk, melynek pár nap előtt adtunk kifejezést azzal, hogy „*ne legyünk optimisták*”, — hamar valóra vált. De azért pesszimisták se legyünk egészen. Mert ime, az osztrák miniszterelnök bejelentett valamit, ami a tények tanúsága szerint nem történt meg, — s *ő mégis helyén maradt*. S ez sokkal jobb ránk nézve, mintha azért maradt volna helyén, mivel az történt, amit akart és amit bejelentett.

BELFÖLD

A szerb egyházi kongresszus. *Karlóczáról táviratoznak:* A szerb nemzeti egyházi kongresszus mai ülésén szavazattöbbséggel nem vette tudomásul az iskolai tanácsnak az 1891—1901. évekre vonatkozó jelentését. O-Pazuán a ma megejtett kongresszusi képviselőválasztás alkalmával *Szandics* radikálispartí és *Jeremics* karlóczai esperes klerikálispartí programmal választattak meg.

KÜLFÖLD

Az olasz király olkerüli Bécset. Tegnap váratlanul röpött világgá az a hír, hogy az *olasz király még ezen a héten meglátogatja a pétervári és berlini udvart*. Ezt a hírt félhivatalos olasz lapok közölték, nincs tehát okunk a valódiságában kételkedni. Ugyanezek a félhivatalos lapok azonban egy szóval sem említik, hogy az olasz király *Ferenc József* királyt is meglátogatja. Ehhez a *Berliner Tageblatt* a következő megjegyzéseket fűzi: *Éz a körülmény, sajnos, nagyon is alkalmas arra, hogy új táplálékot adjon annak a híresztelésnek, hogy a bécsi udvar és a Kvirinál között nincsen olyan viszony, amelynek a szoros szövetségi viszonyról fogva lenni kellene. Az olasz udvar még máig sem nem tudta elfelejteni, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös legutóbbi olaszországi útja alkalmával a Vatikán kedvelő szándékosan kerülte Rómát.*

A *National Zeitung* a következőt írja: *Jelentő az európai viszonyok békés alakulására az olasz királynak Pétervárra tervezett látogatása, amelyre bizonyára döntő befolyással volt az a barátságos viszony, amely legújabbban a monte-*

negri fejedelem és a cári udvar között létesült. A bécsi ut abbamaradása nem lep meg senkit, mint-hogy Ferenc József császár és király belpolitikai okok és a Vatikánra való tekintet miatt meg volt akadályozva abban, hogy Umberto király látogatását viszonyozza és ennél fogva Viktor Emánuel király nincs abban a helyzetben, hogy utitervét Bécsre is kiterjesse.

III. Viktor Emánuel csak a hónap végén tér haza Olaszországba. A király, hír szerint, már szombaton indul, s csak azért megy először Oroszországba, mert a cárné augusztus elején le fog betegedni.

Berlinből azt jelenti a Wolff-féle távirati iroda, hogy a császár kívánságára az olasz király csak augusztusban fogja a német udvart meglátogatni.

A vitás tengerszem. A krakkói *Czas* értesülése szerint a régóta húzódó vitás tengerszem-ügyben augusztus 15. vagy 16-ikán kezdi meg tárgyalásait a döntő-bíróság Grácban. Bírák lesznek: Magyarország részéről: *Lehoczky*, a pozsonyi ítélőtábla elnöke, Ausztria részéről pedig *Csorznicki* lovag, a lembergi országos ítörvénytörvények elnöke. A tárgyalás vezetője és döntő-bírója *Winkler* János, a lausannei szövetségi törvényeszek második elnöke lesz. A tárgyalások 5—8 napig fognak tartani. Az ítélőtábrakon kívül résztvesznek a tárgyalásokban Korn udvari tanácsos, mint osztrák és bíró *Lapal*, mint magyar elcsádó. Osztrák részről mint ügyész *Balzer* lengyel egyetemi tanár, magyar részről *Böls* osztályfőnök lesz jelen, Grácból a bíróság tagjai Krakón át a tengerszemhez utaznak helyszíni szemlére és onnan Tátrafüredre mennek, ahol az ítéletet meghozzák.

Edvárd király betegsége. *Edvárd* király állapota tegnap óta *örvendetesen javult*. A beteg már most naponként néhány órát a divánon tölt, újságot olvas és élénken érdeklődik a világ eseményei iránt. A ma délelőtt kiadott orvosi jelentés így szól:

A király az éjszakát ismét kitünően töltötte; állapota minden tekintetben javult. A seb, mely most sokkal kevesebb fájdalmat okoz, gyógyulni kezd.

Nagy örömtől szerzett neki, hogy a lakosság, bár a koronázás elhalasztása miatt nagyon csalódott, minduntalan szimpátiáját nyilvánítja.

A Buckingham-palotából elterjedt hírek szerint az orvosok a legkedvezőbb jelnek azt tartják, hogy a király altatószerek nélkül is tud aludni. A *Press Association* fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy nagyreze azoknak a híreknek, melyeket az angol lapok az operációról közöltek, nem felel meg a valóságnak. *A múlt hét nyegven percig tartott és az izmoknak sem keresztültszúrása, sem keresztültszúrása nem volt szükséges, hanem minden különös szerszám nélkül*

behatoltak a tályogba, amelyet a genny eltávolítása után nem varrtak be. A genny fészke nagyon mélyen fektűt. *Az operáció nagyon veszedelmes és hosszadalmas volt, mert rendkívül hosszú és mély bevágást kellett tenni. Ehhez a hivatalos nyilatkozathoz még hozzáteszik, hogy első sorban az erősítő és természetesen alvás biztosította a király fölgyógyulását.*

A félhivatalos lapok jelentése szerint a *koronázást meg fogják tartani, mielőtt a király egészsége megengedi*, de az ünnepség *nagyon egyszerű lesz*, minden inkrasztó ceremónia elmarad; a koronázásnak inkább vallásos jellege fog előtérbe lépni s csak a királyi család tagjai, a királyi családdal szorosabban viszonyban levő személyek, a rokonok, a miniszterek s az udvari személyzet vesznek benne részt.

Tegnap este a Londonban időző vendégek és küldöttségek tiszteletére *nagy díszvacsorát* rendeztek. A lakomán jelen voltak többek között: *Fife* és *Argyll* hercegek, a kanadai fő kormányzó, a pápai küldöttség tagjai, London püspöke és a lordmayer, összesen ötszázhuszan.

E hó 5-én London szegényeit fogják megvendégtelni. A jelentékek száma már mostanig is *több, mint félmillió*. A Stepney-kerületből 45 ezer szegény ember vesz majd részt az ebéden. A Cityben lakó szegények közül ezernek a Guildhallban fognak ebédet adni, amelyen a lordmayer és az aldermanok is jelen lesznek. Az ételek sorozata igen változatos. Beefsteak, borjuszil, sonka, különféle marhasültek, burgonya, vaj, sajt, torta, gyümölcs stb. kerülnek majd az asztalra. Összesen *háromszázhetvenkilenc nagy csarnokban és teremben fogják megvendégtelni a szegényeket*. A szükséges éleket és padokat a tomlomokból szereztek be. Az ebéd ideje déli 12 órától 4 óráig fog tartani.

A koronázási ünnepélyek keretében mintegy 1500 angol művész *különböző előadásokat fog tartani*. Mulatságban, hangversenyekben sem lesz hiány.

Mint most utólag kiderült, a király már egy héttel az operáció előtt tisztában volt betegsége karakterével és tudta, hogy orvosi műtét elkerülhetetlen lesz. A király arca és színe a betegség és a szigorú életrend következtében nagyon megváltozott; bár nagy a fájdalma, egy pillanatra sem vesztí el jókedvét s az orvosok azt mondják, hogy ez a körülmény jelentékenyen hozzájárul felépüléséhez.

A legérdekesebb hír, amely ma *őszinte örömet* okozott a Buckingham-palotában, az, hogy *De Wet, Delarey és Botha* boer vezérek ma Fokvárosból Angliába utaztak. Londonban ezt a dél-afrikai béke őszinteségének biztos jelül tekintik. A boer vezérek ilyformán valószínűleg mégis jelen lesznek *Edvárd király* megkoronázásán.

A pápa és világi hatalma. Fontos esemény fog lejátszódni e hó 7-én a Vatikánban. A pápa akkor fogja ugyanis fogadni a Belvedere-kertben a római lakosság hódolatát. Azt hiszik, hogy *legalább 50000 ember fog a tüntetésben résztvenni*. A pápa nagy

száz és százezer embernek, megannyi magyarnak nyujtanak kenyeret.

És a paraszt nem vándorolt ki, csupán átköltözködött a fővárosba.

Apró metye-motyóit pénzé tette és feljött Budapestre övéivel együtt, szerencsét próbálni.

Itt azután akadt is munka, meg nem is. Egyszer volt kereset, azután meg volt kiltás munkára. Hanem a téli hónapokban nagyon megfeneklett minden. A vacakért, ahol meghúzódtak, házbért kellett volna fizetni és a fűtéség elmaradt. Az egyik gyerek, a kis fiu beteg nyöszörgött otthon, az anyába is csak hálni járt már a lélek, a férj pedig a Munkaközvetítő előtt ácsorgott. Ugy vagy 617 ember ajánlkozott földmunkára, ezzel szemben állott a kereset: néha nyolc, néha három.

Négyhónapos házbért-restancia után esett meg, hogy mire a férj hazajött, akorra már ki volt írta a lakás. És a kétségbeesett paraszt eszeveszett dühében meg találta fojtani a ház törvényes urát, azt a hiuz tekintetű agglegényt, akinek a nagy bérkaszárnya jogos tulajdona volt.

Hogy a beszámíthatóság kérdése is tisztázassék, az elnök szondát bocsátott a vádolt lelkebe. De mivelhogy a büncselekvés motora nélkülözöte az eleganciának még a látszatát is, nagyon rossz hatással volt az esküdtekre a demonstráló kísérletképpen megejtett pszichológiai szemle.

— Igaz-e, — kérdezte szántászándékkal érdesen az elnök — hogy maga négy hónapon át nem fizetett a lakását a háziurnak, akit megölt, egy garast sem?

— Igaz, — válaszolt a paraszt.

— És miért nem?

— Mert nem volt munkám és így nem volt pénzem.

— Hát akkor miből élt annyi időn át és miből táplálkozott a családja, ha éppen semmije se volt?

— Garasos hitelből, meg leginkább abból, amit a feleségem összekoldult.

— Ugy! És nem tudja azt maga, hogy a koldulás rendőreleg tiltva van?

— De tudom.

— Nos — tovább? . . .

— Hát, instálom: nincs tovább! . . .

— De ki van ám mutatva az is, édes atyámfia, hogy magának egyszer négy napig, azután meg ismét egyszer egy egész hétig akadt ám munkája! Meg is kapta érte a bérét. Hát ebből mért nem fizetett a háziurnak is valamit?

— Mert nem tellett. Nagyon ki voltak éhezve a gyerekek, ráment kenyérré, fára, meg a fiam medicinájára az a kis keresmény egészen, házbérre nem maradt egy garas sem.

— Ugy! Hát maga arra számított, hogy ingyen fog lakni egy idegen ember házában, minden fizetéség nélkül?

— Erre én nem számítottam; ez nem igaz!

— De igaz. Es csak ez magyarázza meg — taglalta a vádat fokozódó szigorúsággal az elnök — hogy maga annyira felbőszült, mikor a háziur a jogával élt és kiürítette a lakást. Maga ezt a törvényes eljárását annyira igazságtalannak tartotta, hogy megvadultan felrohant a háziur lakásába és mielőtt segítségére jöhettek volna, megfojtotta a jólelkű, beteges öreget . . .

— Kit? — kiáltott most máreltorzult arccal a paraszt — egy jólelkű öreg? Nem igaz! Én egy vén gazembert fojtottam meg. Egy nyomorult gazembert, aki kidobatta a családotam az utcára.

Aki nem könyörült meg a nyomorúságunkon és megölte a beteg fiamat mikor egy-kettőre kikergette őket a lakásból. Kiütöte őket télen, hidegbe, hóba, fagyba. Ugy potyogtak a hó-pelyhek az égből és úgy üvöltött a jég közl kiszabadult szél, hogy emberséges ember még a rühös kutyát is sajnálta volna kiüzni. Megölte a gazembert, mert ő megölte a fiamat, Megölte, mert gyűlöltöm a

cutart. Megölte, mert jól esett a lelkemnek fojtogatni a göthös nyakát. És megölném a nyomorultat újra, százszor egymásután, ha csak egyszer láthatnám még élve a fiamat! . . .

Itt fuldokló zokogás szakította meg a gyilkos parasztak — pszichopatológiai szempontból megfigyelt és az elnök által a megfigyeltetés céljából provokált — kitöréseit. Hirtelenül egészen ellenkező irányba csapott át a hangulata is, a viselkedése is. A dacos lélekállapotot könyörgés váltotta fel. Térdre borult és alázatosan nyöszörgve kért valamiféle istápolást a felesége meg az életben maradt gyermeke számára. Közbe-közbe feljajlingatta magát, mintegy büntetésre alkalmas médium gyanánt, ugyszólván — esőrébe. Nehezen érthető, szakgatótt mondatokban beismerte a saját büncességét, akasztófát emlegetett és egyben a beteg asszony meg a gyöngö gyerek ártatlanságát hánytorgatta. . . .

A törvényeszeki orvosok lelkiismeretesen megfigyelték ugyan a vádolt vohemens kitöréseit és átmenet nélkül szüklőködő hangulatváltozásait, hanem azért a szakvéleményük mégis kedvezőten alakult a vádlottra nézve. Nem adtak neki „salvus conductus“-t a büncselekvések országutjára. Mindössze annyit állapítottak meg, hogy a vádolt rendkívül vérmes temperamentummal bír, hirtelen föllobbanásokra hajlik, kolleten tul fogékony a pillanatnyi behatások iránt, de azért egészen normális eszü, testben lélekben ép, erőteljes ember. Semmiféle víziók, kényszerképzetek, ideges rohamok nem háborgatják. Hiszterikus, illetőleg neurasthenikus rendellenességekről — vagy éppenséggel beszámíthatatlanságról szó sem lehet. Rendben van az esze is, a szíve is, így tehát teljes súlyával nehezedik rá az elkövetett bün.

A salvus conductus, mely elegáns büncökot mentesít a bünhödéstől, elmaradt, így tehát csakis a nyomor és szeretet kölcsönhatásának méltányos mérlegelésében rejlett a kedvező elbírálás lehetősége. A buzakalászos védőügyvéd a szociális

beszédet fog tartani a világi hatalma visszalátásának szükségességéről, végül pedig az összes római szerzetek, a klerikális arisztokraták és városatyák, valamint Róma egyházi iskoláinak mintegy 20.000 növendéke el fog vonulni a pápa előtt.

Támadás Loubet elnök ellen. Vasárnap kinos és rejtélyes incidens zavarta meg Párisban a Tuillériák-kortjében megtartott tornaünnepet. Az ünnepen Loubet elnök is megjelent s megnyitván a versenyeket, azt mondta, hogy ő maga is nagyon kedveli a torna-egyesületeket. Ekkor egy fiatalember, aki a hivatalos tribünön állott az elnök háta mögött a miniszterek és szenátorok között, egyszerre felkiáltott:

— Ha ön csakugyan annyira szereti a torna-egyesületeket, akkor hívja haza a száműzetésből Dérouledet!

S az elnökhöz közeledett, nyilván támadó szándékkal; a politikuskok azonban körülvették a fiatalembert s nem engedték Loubet-höz. Rendőrt kiáltottak, de mire rendőrt találtak, akkora egy sédező odalépett a fiatalember elé s elkiáltotta magát:

— El innen! Itt csak én parancsolok! Ne merjen senki ehhez az urhoz hozzányúlni!

S karonfogva elvezette a fiatalembert. Nem tudják, hogy ki volt a támadó s a századost sem ismerték föl senki.

Sándor király a szerb politikáról. A szerb polgárság által a királyi párnak nászajándékol fölajánlott yacht elkészülése alkalmából tegnap a belgrádi udvarnál lakoma volt, melyen Sándor király beszédet mondott és örömmel konstátálta, hogy a stabilitás mai politikáját, mely a meglepetések politikájára következett, a szerb nép örömmel fogadta és a politika minden irányban helyesnek bizonyult és már kezdő meghozni gyümölcsöt. Firmilánának kieszközölt fölszentelése oly siker, melyre csakhamar az ország pénzügyi és gazdasági viszonyainak konszolidálása fog következni.

Lengyelek és poroszok. Lembergől jelentik, hogy az ottani egyetem és műegyetem néhány száz hallgatója tegnap gyűlést tartott, hogy állást foglaljanak a poseni elűzött lengyelek ügyében. A gyűlés határozatot fogadott el, amelylyel megbélyegzik a delegáció lengyel tagjai szolgái és gyűva eljárását. Ellenben elismeréssel adóznak a tartománygyűlés lengyel ellenzéki tagjainak. Egyuttal hevesen kritizálták Vilmos császár marienburgi beszédét. A diákok azután marcheszent rendeztek a nemesi kaszinó előtt, ahol abcogolták az arisztokratákat.

Szocialista lap Oroszországban. Péterváron Bariatinszki herceg, az orosz szocialista párt vezére engedélyt kért Plehve belügyminisztertől egy szocialista lap alapítására. A miniszter jóakarattal fogadta a herceg kérését és kijelentette, hogy a cár elé fogja

lelkiismeret hivatkozott és ettől várta az igazságos ítéletet. Mikor az esküdtek tanácskozára és ítélehozzátalra visszavonultak, akkor jutott szóhoz a szociális lelkiismeret.

És vajjon mit mondhatott? Körülbelül ezt:

„Hát szabad volna a munka nélkül tengődő parasztnak megőlni egy adófizető polgárt? Nevetésgés! Talán azért, mert nincs munkája és mert nincs mit ennie? Abszurdum! Egyáltalán minek jött föl a vidékről Budapestre? Maradt volna ott vagy ment volna Amerikába! Egy idő óta a fővárosban sem igen akad munka. Utóvégre is ki tehet arról? Senki! Különben pedig a munkának nem is az a végeélja, hogy foglalkozást nyújtson. De nem ám! A munka egyáltalában nem végeél, hanem mellőzhetetlen előfeltétele valamelyes kifizető célnak. Nem azért csinált az ember magának ingeket, hogy a szegény varrónőnek legyen betevő falatja. De nem ám! Hanem azért, mert szükség van az ingekre. Nem azért építettünk házat, hogy kőmives, ács, napszámos keresethoz jusszon, hanem azért, mert szükség van lakásokra, — persze olyan emberek számára, akik meg tudják fizetni — a házbért. De meg a földet is nem azért műveltetik, hogy a szántóvetők, aratók napszámban dolgozhasanak, hanem azért, mert szükség van arra, amit a föld terem. A boltokban sem azért vásárolgatnak az emberek, hogy a kereskedőknek hasznuk legyen az eladásból, hanem, mert szükség van a portékára. Mit nyavalyognak hát azok a munkálatlanok és szocialista vezetők? Ha nincs munka, hát nincsen. Punktum. Fures! Utóljára még majd a sirások is azon fognak panaszkodni, hogy kevés a haláleset és így a sirtógórázás, ez a nagyfontosságú iparág pang, teng...“

Hyenforma kommentár után a szociális lelkiismeret, mely az uri gyilkosokat föl szokta mondeni, a szegény parasztot természetesen elítélte.

terjeszteni. Valószínűleg olyan szocialista újság lesz ez, amely a népet majd arra tanitgatja, hogy térjen le a szocializmus utjára.

Kína nem fizet. Pekingből táviratozzák, hogy a kínai kormány vonakodik a kártérítési összeg júliusi részletét másképp, mint az 1901. április 1-én volt váltótárgylyam szerint megfizetni. Ezt a vonakodást annak tulajdonítják, hogy Conger amerikai követ értesítette a kínai kormányt, hogy Amerika támogatja Kínát és hogy elfogadja a fizetést az említett alapon. A követek azonban biznak benne, hogy ha majd Kína meggyőződik róla, hogy csak Amerika támogatja, elfogadja a követek többségének döntését. A követek azt a nézetet vallják, hogy Amerika álláspontja ellenkezik a pekingi szerződés rendelkezéseivel. Anglia azt ajánlja, engedjék meg Kínának, hogy a kártérítést 1910-ig ezüstben fizesse, mert az ezüst értékének csökkenése nagy veszteséget okozott Kínának.

Hivatalos rémhírek. Athénből írják, hogy az ottani közvélemény erősen felizgatta a kormányt az a hivatalosan közölt nyilatkozata, hogy bolgár forradalmi bizottságot fedeztek fel Görögországban. Már hónapok óta tudták, hogy macedon agitátorok vannak Görögországban, akik pénz is gyűjtenek s azt elküldik a macedon-bizottságnak. Ezenkívül régi fegyvereket is vásároltak, amelyeket szintén Macedoniába küldöttek a nép felgyűverésére. Számos macedon származású kereskedőt, iparost tartóztatnak le Athénben. Valóságos rémhírek keltek szárnyra a városban, hogy mi mindent nem akarnak a macedonok. Így azt is beszélik, hogy a tavalyi diáküntetésnél ők löttek s hogy György király ellen merénylet terveztek. Az egész-ből annyi igaz, hogy tényleg vannak macedonok Görögországban, akik gyűjtenek is s összekötésben vannak a szófiai macedon komitéval. Ezenkívül titokban fegyvereket is vásároltak s azokat titokban el is szállították Macedoniába. A török kormány ez ellen Athénben óvat emelt s így tudta meg a görög kormány ezeket s el is fogadott több macedont. Az egész úgy valószínűleg néhány kintasítással s néhány egyének politikai felügyelet alá való helyezésével ér véget. Különben azt beszélik, hogy a kormány csak azért szervezte az egész dolgot, hogy állását megerősítse. Az egész országban ugyanis elszaporodtak a rablóbandák, a rablások napirenden vannak s a kormány tehetetlen ezekkel szemben. A kormány ellen a közvélemény e miatt zugolóni kezdett úgy, hogy már a minisztérium lemondását várták. Ennek az összeesküvésnek a fedezésével akarta most állását megerősíteni.

HIREK

Budapest, július 2.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Junius 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Gróf Apponyi Lajos udvarnagy ma reggel Budapestre érkezett és résztvett a királyi várpalota építési bizottságának ülésén.

— **A király nyaralása.** Bécsből jelentik, hogy a király ma délután Ischbe érkezett.

— **Fejedelmi utasok.** Eckernfördeből jelentik, hogy az orosz trónörökös Londonból hazautaztatában a Carica yachttal odaérkezett. Megérkezésekor Henrik herceg üdvözölte, azután a császári yacht-klub férfi-estélyére ment, ahol a császár üdvözölte. Az estélyen a trónörökös a császár mellett ült.

Ferdinánd bolgár fejedelem tiszteletére mint Párisból táviratozzák, Loubet elnök és neje ebédet adott, melyen a fejedelem kíséretén s a szolgálatára rendelt tiszteken kívül több miniszter jelen volt, ugyancsak a kamara és a szenátus elnökei is.

— **Uj kanonokok.** A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Balits Lajos nagy-ozenki plébános, Ruschek Antal győri esperes-plebánost és Varga János szemináriumi igazgatót, címzetes kanonokot kanonokokká nevezte ki.

— **A hercegprímás rendelete.** Örömmel regisztráljuk azt a hírt, hogy Vassary Kolos hercegprímás a pozsonyi virágölgyi plébániára rendeletet küldött, melyben meghagyja, hogy németnyelvű megkereséseket ugyan el kell fogadniok, de magyar nyelven kell elintézni. A pozsonyi római katolikus plébániánok rendelet miatt most, mint nekünk Pozsonyból írják, nagy a konsternáció. A belvárosi plébánia-hivatal, ott elterjedt hírek szerint, egyenes kérdést intézett a hercegprímáshoz, hogy valóban elrendelte-e a magyar nyelvű elintézését, sőt beszélik, hogy e plébánia a né-

met nyelvű elintézés érdekében irt fel a hercegprímáshoz. E híresztelésekkel szemben illetékes helyről azt az értesítést vesszük, hogy Vassary Kolos hercegprímás egy konkrét esetből kifolyólag 2354/902. sz. a. június 18-án kelet s a pozsonyi virágölgyi plébániára érkezett rendelete szóról-szóra ezt tartalmazta: Külföldi hatóságok idegennyelvű megkeresési elfogadandók ugyan, de természetesen az állam nyelvén, magyarul intézendők el.

— **A királygyakorlatok.** Mint már említettük, az idei nagygyakorlatok a király jelenlétében a Morva és a Kis-Kárpátok közt elterülő térségen szeptember 12—16. közt lesznek. Ő felsége szeptember 12-ikén érkezik Sasvárra, ahol ugyanazon hónap 17-ikéig a főhadiszállás lesz. A nagygyakorlatok, amelyek a 2., 5. és egy kombinált hadtest vesznek részt, szeptember hónap 12., 13., 15. és 16-ikán lesznek, míg 14-ike (vasárnap) pihenő napnak van száma. Mint nekünk Nyitráról jelentik, a kiszemelt hadgyakorlati terepen nagyban folyik a munka az utak helyreállításán.

— **Angol tudós nálunk.** Macaulay Trevelyan, az angol történettudós a mai napot Hatvanban töltötte, ahol hatvani Deutsch József vendégszerető kalauzólása mellett a cukorgyártar és gazdaságos tekintette meg. A gazdaságban éppen arattak és a dolgozó magyar parasztiokra ezt a megjegyzést tette:

— Milyen becsületes, jóságos arcuk van ezeknek az embereknek. Egy országban sem olyan rokonszenvesek a munkások, mint a magyaroknál. Valami büszkeség és méltóság ri le az arcokról. Más országok munkásainál ez nincs meg. Azok vagy túl alázatosak vagy arrogánsok.

Hatvani Deutsch József nagy vacsorát adott előkelő vendége tiszteletére, aki dr. Wolner Pál kísérelében az éjjel továbbutazott Dévára.

— **A hűség-eskü.** A Szent Ilona-szigetén levő boer foglyok, amint egy londoni távirat jelenté — letették a hűség-escüt. A foglyok közt van tudvalevően Cronje tábornok is, aki most szintén hűséget fogadott Angliának és visszatér hazájába. A levetetésnek ez az utolsó, legszomorúbb és legfájdalmasabb jelenete. Néhány hét előtt még nyílt, férfias és őszinte gyűlölet lobogott e férfiak szívében Anglia iránt, ma a hatalom nyomása alatt egy lelkiismereti ceremóniával kényserítik őket arra, hogy hűségesok legyenek eltiporíthatók. Mennyi visszaélést követnek el az emberek s az államok az esküvel, melyet pedig bizonyításra s a legszentebb ígéretek megpecsételésére is felhasználának.

Erszások eskü a Cronje esküje is, kiesavarsa az utolsó fegyvernek a férfi kezéből, a lelkiismeret bilincs, amelyet soha többé letépni nem szabad. Ezzel az esküvel most be van fejezve a boer szabadságharc s nemesak hogy be van fejezve, le van verve tökéletesen. Cronje visszatér a csöndes farmokhoz, ott bezárja magát a régi emlékek közé s hű marad Angliához — külsőleg. De ki hiszi el, hogy lelke mélyéről eltudja-e üzni a hűtlenség gondolatát s hogy nem az lesz-e lelke legszűb ünnepe, ha estéknként a nagy háboru véres emlékeiről fog beszélni hallgatóinak, mikor még szabadott gyűlölni, férfiasan, nyíltan és bátran.

— **Gróf Tisza István állapota.** Köztudomásu, hogy gróf Tisza Istvánt Geszten sétalovaglás alkalmával levetette a lova s areon rugta, úgy, hogy a gróf súlyos sebeket szenvedett. Mint nekünk írják, gróf Tisza István állapota ma jobbra fordult. Sebláz szerencsére nem jelentkezett. A beteg grótot neje és édesanyja öz. Tisza Kálmánné ápolják. A baleset óta számos tudakozódó távirat érkezett a geszti kastélyba gróf Tisza István állapotról. A család jelentése szerint gróf Tisza István bár ágyban fekvő beteg, de állapota nem súlyos.

— **Uj miniszteri tanácsosok.** A király Könyai József igazságügyi miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi és dr. Hegecs Kálmán igazságügyi miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet adományozta; Radics György és Dubravszky Róbert osztálytanácsosi címmel letrunázott miniszteri titkárokat a földmívelésügyi minisztériumban és dr. Terfi Gyula, az igazságügyi minisztériumhoz berendelt budapesti törvényszéki bíró osztálytanácsosokká kinevezte.

— **Szatmári Mór ünneplése.** A fővárosi sajtó munkái elhatározták, hogy kiváló kártársuk, Szatmári Mór tiszteletére. akit mindnyájuk öröme most országgyűlési képviselővé választottak, lakomát rendeznek. Az újságírók lakomája valószínűleg szombaton lesz a Gerbaud-féle városligeti pavillonban.

— **Tanárgyűlések.** A fővárosi középiskolai tanárok ma utaztak el Szabadkára az országos tanárgyűlésre. A közoktatásügyi minisztert Boncz Odón osztálytanácsos képviseli a holnapi gyűlésen. Ugyancsak holnap kezdődik Brassóban a polgári iskolai tanárok gyűlése. Mind a két város magyaros vendégszeretettel fogadja az oktatásügyi érdekes munkásait, akik nyári pihenőjüket is a magyarság fontos ügyeinek istapolására fordítják.

— **A flirt ellen.** Az Észak-Amerikai Egyesült Államok törvényhozása komolyan készül arra, hogy a flirt ellen büntető törvényt hozzon. Ez a törvényhozási munka talán a gyakorlatban meddő marad, de kétségtelenül nagyon érdekes jelenség a huszadik század morális életében. Megérett tehát a világ arra, hogy nem az emberek szemérmessége és jó ízlése szabályozza a férfiak és nők társas életét s elérkeztünk már oda, hogy az államnak kell beavatkoznia olyan viszonyokba, melyeket mindig úgy szoktak föltüntetni, mint az udvariasságra és lovagiasságra való alkalmakat. Törvénynyelv szabályozni a férfiak és nők társas érintkezését, ugyszólván annyit jelent, mint megállapítani azokat a harcú szokásokat, melyekkel élni szabad a szerelem előcsatározásai közt. S ezt Amerikában teszik, a szabadság földjén. Milyen rettenetesen erős ott a szociális gondolat, ahol ilyen szigorúan individuális kérdésbe is bele mer már avatkozni az állam s mennyire kifejlődhetett már ott az a felfogás, hogy minden áron meg kell menteni a tiszta erkölcsöket az állam számára, ha mindjárt ilyen eszközökkel is. A flirt ellen nem lehet gyakorlati értelemben helyes törvényt alkotni, de az erkölcsi áramlatok megfigyelői számára ez a törvényhozási szándék is nagyon érdekes.

— **Szekundák — az ingyenkenyér javára.** A miskolci főgimnázium ötödik osztálya nevében *Halasi Sándor* ma tíz koronát küldött be hozzánk azzal a kéréssel, hogy ezt az összeget juttassuk a kenyérszűtknek. A küldeményt rendeltetése helyére juttatjuk, de a tíz korona eredetéről is be kell számolnunk. Ez az tíz korona százhuszötöd szekundának az ára, amit úgy kell érteni, hogy az ötödik osztály tanulói körében főnálló *Societas Benigna* minden tagja, aki az utolsó harmadban szekundára felelt, a játékonyásg oltárára nyolc fillért tartozott letenni. Egy kis számvetéssel meg lehet állapítani ezek után, hogy az utolsó harmadban éppen százhuszötöd szekunda esett. Ez a szám egy kissé gyanús. Soknak tetszik s megvagyunk győződve, hogy akadt olykor egy-egy tanuló, aki a játékonyásg kedvéért felelt szekundára. Az ilyen szekundát persze könnyebb kikorrigálni, mivel a kegyes cselekedet után segít az isten és sorad végén se híre se hamva a lecke fölmondás során történt balesetnek. Ezekért a szekundákért, való igaz, sok hívó lélek imádkozik, az a sok szegény ember, aki az ingyen kenyér jótéteményét élvezi. Mert buzgó főhásznaberegek valamenynyen, hogy az isten segítse azokat a jó embereket, akik rajtuk segítenek. Így korrigálja az imádság a szekundákat. Ez volna a gyakorlati o'dala a miskolci diákok finom és kedves ütle- tének. De nem kevésbé figyelemreméltó ebben a látáshoz esekély dologban az etikai momentum. Ezek a fiúk nyíltan vallják, hogy aki elégtelenne felel, az hibát követett el, amiért bünhődni kell. Mesebeszéd hát, hogy a tanár szekirozza a nebulót, hogy fogas a kérdés, hogy részrehajlás és rosszakarat diktál a klasszifikálásban. Az igazság, hogy a diák vétett leg- elemibb kötelessége ellen, mikor a leckét nem tanulta meg elegendő jól. És aki vétkezett, legyen szűtében aznap az uszonnappáznak, ez a tendenciája a kegyes társaság elhatározásának. A szekundák révén összegyűlemlett tíz korona olyan váltásdíj, amelynek most már édes-keves köze van a szekundákhoz, mert a fiúk a vizsgákig kijavították valamennyit. De szép jele ez az adomány nemes gondolkodásuknak, altruisztikus érzésüknek és szívjóóságuknak. Megérdemlik a vidám, kellemes vakációt, hogy mire ismét az iskola padjai között lesznek, a szívük és lelkük épp olyan tiszta legyen, mint ez elmúlt esztendőben. Persze az sem lesz baj, ha jövőre a szekundák kevesebb pénzt hoznak az ingyenkenyérre.

— **Házasság.** *Fenyő Sándor*, az *Egyetértés* főszervezője ma nőül vette *Magaziner Elza* urnót. Tanuk voltak: *Márkus József* főpolgármester és *Frey Viktor*.

Gross Géza Balaton-Boglárról eljegyezte *Fischer Fridát*, özvegy *Fischer Adoliné* leányát Balaton-Szent-Györgyön.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek felségélyezésére ma az Budapesti Újságírók Egyesü- lethez a következő adományok érkeztek: *Gróf Cseko- nics Endre* 50 korona, *esztergomi főkapitány* 25 korona, *csanádi káptalan* 10 korona, *Claude Monguet* (Budapest) 20 korona, *Nigry Ferenc* (Uj-Tátrafüred) 20 korona, *Auscher Lajos* jegyző (Beregszó) 3 korona, *H. I.* (Budapest) 1 korona, *K. G.* (Kutas) 4 korona. A mai gyűlés 133 korona. Hozzáadva a tegnap ki- mutatott 5319 korona 64 fillért, a gyűjtés eddigi erede- ménye 5452 korona 64 fillér. A kegyes adományokat kérjük a Budapesti Újságírók Egyesületéhez (Kere- pesi-ut 17.) küldeni.

— **Hamispénz-gyártók.** *Nagyváradról* táviratoz- zák, hogy a rendőrségnek sikerült hosszas nyomozás után egy hamispénz-gyártó banda két tagját elfogni. A banda az ország különböző részein sikerrel ope- rált. A rendőrség mindenfelé táviratozott.

— **Halálozás.** *Hartmann Vilmos*, a *Budapesti Napló* kiadóhivatalának tisztviselője ma este szívzsel- hűdésben meghalt. Az elhunyt, akiben *Hartmann Jó- zsef*, a *Budapesti Napló* kiadóhivatali főnöke öccsét gyászolja, buzgó és érdemes tagja volt ez ujság adminisztrációjának, szorgama és becsületös munkás- sága révén méltán kiérdemelte kártársai s jó barátai őszinte szeretetét. Halálát özvegye és kicsiny árvái siratják.

Golba Lajos, pécsi királyi főügyész ma hajnal- ban meghalt. Az elhunyt előzőlt a szatmári törvény- szék elnöke volt s két nevezetes bünpör végtárgyalá- sán elnökölt, mind a kettőben halálos ítéletet kellett kimondania és végrehajtania. Az első delikvens *Francz Pál*, a rablógylkos kosárkötőlegény volt, a másik *Papp Béla*, a szatmári testvérgyilkos.

Cseley Józsefné, született *Brokés* *Ilona* 34 éves korában ma meghalt a fővárosban. Temetésé 3-ikán lesz az Üllői-ut 79. szám alatti gyszaházból.

Özvegy *Deutsch Ignác*né *Bajáról* agyszélhűdés- ben hirtelen meghalt Budapesten.

Szűts Ferenc, magyar királyi posta- és távirat- felügyelő 50 éves korában Szegeden meghalt.

Déváról táviratozzák: *Lorenz Dezső* kir. al- erdőfelügyelő szívzselhűdésben hirtelen meghalt. Neje két kis gyermekével pár nap előtt utazott Máramarosba szüleihez nyaralni.

— **Párbaj.** *Bécsből* jelentik: *Berger* osztrák nagy- német képviselő egy Bécs környékén lakó volt bursal- kardpárbaj vívót. Az egykori burs a képviselő jobb fülét a szó szoros értelmében levágta és a levá- gott fül beleesett a nyakbandázsa. A két párbajorvos visszavarták a fület. A párbajnak összeszólalkozás volt az oka.

— **Kossuth-fák az iskolákban.** A Kossuth- gyűmölcsfa ültető-bizottság dr. *Flóris Aron* elnökele alatt gyűlést tartott, amelyen a fővárosi iskolaigaz- gatók, tanárok és tanítókon kívül számos tisztviselő vett részt. A fővárosi tanúhoz kérvényt intéznek, hogy szeptember 15-ike a tanulóiújság ünnepé le- gyen és ezen a napon kirándulások tartanak a fő- város környékére. Felkéri a tanácsot arra is, hogy minden iskola udvarában legalább is egynehány gyű- mölést ültetessen. Ugyanígy kérvényt nyújtanak be *Wlassics Gyula* közoktatási miniszterhez is. Elhatá- rozták, hogy *Faragó Ödön* főmandarintól ezidén is kérnek gyűmölcsfa-magokat.

— **Beiratkozások a középiskolákban.** A fővá- rosi középiskolák beiratásainak eddigi eredménye valószínűvé teszi, hogy szeptemberre megújulnak az évenkénti mizériák. A pesti oldalon csak a VI. kerü- leti Lovag-utcai és a Damjanich-utcai esonka gimnáz- iumban lehet első osztályos tanulót elhelyezni. Ezekben az iskolákban volt ma is beírás, vala- mint a VI. kerületi főreáliskolában is. Ezentul csak szeptemberben lehet beiratkozni. A szeptemberi beírás elvélv az illetékes körök már most azt tüzték ki, hogy vidékéről jött tanulókat nem kell fogvanni, ami roppant könyörtelen és szomorú elm. Így remélik, hogy az osztályok tulzsúltságát legalább némiképpen megszüntethetik. A legnagyobb középiskolákba törté- nti beírás adatai a következők:

Az V. kerületi markó-utcai főgimnáziumba beír- tak a két párhuzamos I. osztályba 120, a II.-ba 50, a III.-ba 64, a IV.-be 44, az V.-be 63, a VI.-ba 45, a VII.-be 33 és a VIII.-ba 39. Összesen 468 tanulót. Az első és az ötödik osztályban minden hely betelt. A VI. kerületi lovag-utcai főgimnáziumba beír- tak az első osztályba 70, a II.-ba 62, a III.-ba 53, a IV.-be 44, és az V.-be 42 tanulót. Itt minden osztályban van még hely. A VII. kerületi *Barcsay-utcai* főgimnáziumba beiratkoztak az I-50 osztályokba 125, a II. a) és b) osztályokba 77, a III. a) és b) osztályokba 64, a IV. osztályokba 73 az V. osztályokba 68, a VI. a) és b) osztályba 71, a VII. a) és b) osztályba 66 és a VIII. a) és b) osztályba 72 tanulót. Az I. osz- tályok megteltek, ezekbe már egyetlen ismétlő tanuló sem vettek föl. A felső osztályokba is csupán saját tanítványaitk vehetik föl szeptemberben. Idegen tanulót még akkor sem vesznek föl, ha hely üresed- nek, hogy csökkentsék az osztályok zsúltságát. A VII. kerületi *Damjanich-utcai* főgimnázium három rend- beli első osztályba öltettek 15 tanuló, két második osztályba 83 és két harmadik osztályba 52 tanulót. Ebben az iskolában még holnap is van beírás. A VIII. kerületi *Tavasmező-utcai* főgimnáziumban az első osztályok beteltek, a többi osztályokban van még hely. Azonban már csak szeptemberben lehet itt beiratni. A *felekezeti középiskolákban* csak szeptember- ben lesz a beírás, kivéve a kegyesrendi főgimnáz- iumot, amelyben már ma beteltek az első osztályok.

— **Egy osztrák képviselő o'álása.** A Reichs- rath uj-cseh pártja hosszas vizsgálat után elhatározta, hogy *Martinek* képviselőt kizárja a klubból s rábírija, hogy a képviselősegről mondjon le. *Martinek*, akit a saját pártjának sajtója leplezett le a bécsi cseh jóté- kony egyesület kárára család követelt el.

— **Izgága tanulók.** *Berlinből* írják: A Berent kerületben fekvő *Juschken* községben, hol kizárólag lengyelek laknak, az oktatás ideje alatt egy tanuló feladására az egész tanuló ifjúság botokkal felfegy- verke ve a tanítóra roant, kinek minden erejének kifejtésére volt szüksége, hogy tanítványai támadásait visszaverje.

— **Beteg képviselők.** *Hentaller Lajos* ország- gyűlési képviselő, mint részvételt értesülünk súlyos beteg lenekszik lellei nyaralójában. — *Makkay Zsig- mond* országgyűlési képviselő állapotában határozott javulás állott be és orvosi véleménye szerint rövid idő alatt már annyira helyreáll egészsége, hogy a kórházat elhagyhatja.

— **A londoni rendőri affér.** *Londonból* táviratozzák, hogy az estlapok a belügyminisz- térium kérése ellenére közlik annak a hercegnek a nevét, aki az ismert rendőri afférben szerepelt. *Ferenc József* braganzi herceg hadnagyról van szó, akit ma újra kihallgatott a rendőrbíró. A herceg árgyalást a jövő szerdájig elnapolták. A herceg tázzal védekezik, hogy három egyén törbe csalta, hogy így megszorolhassa, é azonban ellentállott. A herceget egyelőre szabadlábon hagyják.

— **Gyümölcstermelők figyelmébe.** Az országos gyümölcsészeti miniszteri bizottság felhívja a hazai gyümölcstermelőket, akiknek nagyobb eladó gyű- mölcskészletük van, vagy nagy gyümölcstermésre számítanak, hogy ezt jelentsék be a földmivelésügyi miniszteriumban. *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter ugyanis ez évben is intézkedett, hogy a hazai gyümölcstermelőkről, valamint a külföldről jelentkező gyümölcskereskedőkről jegyzőket vezessenek s ezt a jegyzőket a vevőknek és eladóknak küldjék meg; hogy ily módon egymással érintkezésbe léphessenek. Ez a külön intézkedés, mely bizonyosan megbecsül- hetlen hasznára lesz a magyar termelőknak, csak úgy lehet igazán célravezető, ha bejelentésben nemcsak a gyümölcs nemét és mennyiségét, hanem a gyümölcs fajtaját is bejelentik s a termelők egészen pontos címüket is megadják.

— **Krivány fia.** *Pécsről* jelentik, hogy *Krivány László* nem éri semmi büntetés a nagynénjénél el- követelt betörésért. *Gyöngyössy Sarolta* izségi helyet- tes-postamesterőn nem kívánja a fiu megbüntetését és mert a cselekmény házközösségben elkövetett lo- pász, amely csupán magánvádra üldözendő. A pécsi ügyészség nem is emelt vádat *Krivány László* ellen, hanem elrendelte szabadlábrahelyezését. *Krivány Já- nosné* ma egyébként aradi ügyvédje révén lépéseket tett, hogy fiát szabadlábra helyezzék. Erre már azon- ban nem is volt szükség. *Krivány László* toloncuton az éjjel *Aradra* szállítják, ahonnan a rendőrség egyik hivatalnok a kíséri el.

— **Pusztító tüzek.** *Kopenhágából* jelentik: *Laurvikban* tegnap délután nagy tűz ütött ki, eddig száz ház égett le, közöttük egy nagy gabonarakart és egy szénraktár. Viz hiánya miatt az egész várost ve- zedelem lenyegeti. Egy későbbi távirat szerint éjjel 1 órakor sikerült a tüzet elszigetelni. A tűz 150 házat hamvasztott el. A kár legalább is egy millió korona. — A varsó-bécsi vasut varsói kocsiműhelye, mint *Varsóból* táviratozzák, az éjjel leégett. Harminc sze- mélykocsi is elégett; a kár negyedmillió rubel.

— **A hazárdjáték ellen.** Követésreméltó rende- letet adott ki az orosz hadügyminiszter: szigorúan meghagyta a hadtestparancsnokoknak, hogy tartsák szemmel azokat a katonatiszteket, akik résztvesznek hazár- játékokban. A hadügyminiszter utal arra, hogy a kártya mily pusztítást vitt végbe a hadseregben s elhatározta, hogy ezt a rákenélt erélyes kézzel kivigja a hadsereg testéből. Felszólítja végül a hadtestparancsnokokat, hogy oly rendszabályokat fogantatósítsanak, amelyek távol tartják a tiszteket a kártyajátéktól.

— **Hívességi község.** *Kremsierből* táviratozzák: *Rozkál* faluban *Kolomarnik Péter* földbírtokos a miatt való haragjában, mert felesége egy elvesztett pör miatt szemrehányást tett neki, puskát ragadott és hat éves leánya jelenlétében agyonlőtte az asszonyt. A gyilkos azután *Kremsierbe* ment, ahol a rendőrségnél jelentkezett.

— **Viharok.** *Bajáról* jelentik: Este 6 órakor orkánzerű vihar vonut át városunkon, erős lákat gyökerestől tépett ki, tetőket leherdott, a megrongált *Rókus-templom* tornyát az óramutatógig teljesen le- herdta és a plébánia-templom toronykeresztjét erősen lehajlított. Az egész városban pusztulás jelei láthatók. A tegnapi zivatar alatt *Szóllós*, *Cseklész* és *Szempö* községek határában a jégverés csaknem teljesen elpusztította a szőlő- és gabonatermést. A kár száz- ezrekre rug. A vihargyuk gróf *Esterházy Mihály* uradalmán csak részben segítettek. A termés nem volt jég ellen biztosítva. *Debreczenben* és vidékén is orkánzerű vihar vonult ma keresztlét délután 4 óra- kor. A vihar lákat és épületeket megrongált és a ve- tésben és szőlőben nagy kárt okozott.

— **Öngyilkos magánzó.** *Friedländer Lipót* nagy- váradai születésű, 48 éves, nős magánzó ma délután a *Hárs-utca* 41. szám alatti házban föbőltötte magát és azonnal meghalt. Tettének oka ismeretlen. Holttestét a boncoló intézetbe vitték.

— **Ismét tűz Bakuban.** *Bakuból* jelentik, hogy a szabunosi állomás mellett egy naitalepen ma 15 furótorny leégett.

— **Csónakosok szerezésatlensége.** Egyik Újpesti rendőrszék jelentette ma éjjel a főkapitányságnak, hogy Újpest közelében ma délután három csónakot is látott a Duna közepén, amint a délutáni viharral küzdve hiába igyekeztek partra jutni. A nagy viharban nem lehetett segítséget nyújtani nekik s valószínűleg jelfordult és összetört a három csónak, mert a vihar után csónakdarabokat láttak uszáknál a Dunán. Eddig még nem lehet tudni, hogy a csónakokban lévő emberek elvesztek-e, vagy sikerült megmenekülniük.

— **Gyilkosság.** Gyöngyösről táviratozzák, hogy Savanyu József pusztai-benei cipészt lakásán orozva baltával meggyilkolták.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőnek a Telefon Hírmondó. Nyolc órák megszólal a Hírmondó *radlójele* s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigánymuzsikát hallhatunk az abonnensek egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházhoz közeviteli a Telefon Hírmondó. E zenévitelt azonban megszakított szünet 8 óra 15 percre, mikor a külföldi térszórakozásokat olvastatja fel a beszélő újság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Az összes széplítő-szereket** föltulmulja a *Földes-féle Margit-creme*, mely az arcot föltetlenül tisztítja, frissíti és széplíti. Kapható a készítőnél, Földes K. gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszer-tárban. Nagy tégely 2 K., kicsi 1 K.

(x) **Pótvizsgázók** előkészítést nyerhetnek a szünetben, bármely osztályra, a Gerő Ferenc középiskolai internátusban VI., Nagy János-utca 3. Jelentkezni lehet délután 4—6-ig.

(x) **Magyar Olajpár-Részvénnytársaság** Budapest. Gyár: IX., Soroksári-ut 11. Iroda: VII., Károly-körtút 3. Vásárol: lenmagot, kendermagot, repetét, gomborkát, napraoltógót, ricinusmagot, tökmagot. Szállít: Repcepogósát, tökmag-, napraoltógópogósát, gépolajat, égőolajat, petróleumot, karboliumot, thowite-kenőcsöt és kocsikenőcsöt. Részletes prospektus és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentesen küldetik.

(x) **Uj! Feltulmulhatatlan angol széplítő szer** a Balassa-éle ugrokatej. Gyorsan és biztosan eltávolít az arorról szeplőt, májoltot, ráncot stb. 1 üveg ára 2 korona. Balassa K. gyógyszer-tárban, Temesvár. Főraktár Budapestben Török gyógyszer-tár Király-utca 1., Andrássy-ut 26.

Igazságügyi teigazdaság.

— *Flösz Sándor ténkéli.* —

Budapest, július 2.

Nagy művészet az ember javítása. Istennek tetsző dolgot mivel, aki avval foglalkozik. A nagy zürzavarban, amit világnak nevezünk s amiben hosszú évezredek át kitorrott az állam, társadalom, család, egyre törekszünk a tökéletes belé s igyekszünk magunkkal rántani embertársainkat is. Kit jó szóval, kit erőszakkal. S a társadalom, amely szereti a jólétet s az élet-és vagyonbiztonságot szilárd alapjain szeret munkálkodni, talált módot arra, hogy a megtevédt embert visszatérje az egyenes utra.

Nagy az ut a javító intézettől a börtönig s a fogékony gyermek-élek, aki idején került javítás alá, ezt a nagy utat megtakaríthatja.

A javító intézet föladata tehát kétszeresen magasas. Egyrészt megelőzőleg hat, mert apasztja a börtönök lakosságát, másrészt pedig derék polgárokat nevel.

És ez a nevelés nagy művészet. Aki azok közé a társadalomtól eltorlaszolt falak közé belket tud vinni, aki az ifju gonosztevék szívébe úgy tudja beplántálni a természet szépségei iránt való vonalmat, hogy az gyümölcsözőzzék, az hálát érdemel nemcsak a szülőktől, kik közvetlenül érdekeltek, hanem mindenkitől, akinek érzéke van az emberiség magasabb oéljai iránt.

Mindezeket azért mondtuk el, mert alkalmunk nyílt bepillantani az *asszói* állami javítóintézet életébe. S amit ott láttunk, az följegyzésre érdemes. Az a száználvolvan gyermek, kiket végzetük odavitt, szeretettel össz tanárain, udvarias, illedelmes és kedvvel végzi munkáját.

De különösen néhány hét óta, mintha megkét-szereződött volna a fiuk buzgalma. Korábban kelnek, szívesen és kipirult arccal sietnek új munkájuk után, amely szokatlan gyönyörrel tölti el őket. S mi okozza ezt a nagy átalakulást? Ötven ténen és ugyanannyi kis borju amelyek vigan ugrándoznak az intézet tágas mezősegein. Egy kis mintateigazdaság, amelyet most létesített az igazságügyminiszter, s amely ezuttal a vásott fiuk nevelő-és taneszköze.

Es micsoda pompás eszköz! A nádpálca, korbaos és egyéb kiérdemült pedagógiai cikkkel mennyivel jobban beválnak a P.ösz Sándor ténkéli. Első eset, hogy nálunk a gazdálkodásnak ezt az ágát egy gyermekjavító intézetben alkalmazzák. S a fögyházak és börtönök költség-

vetésének rideg tételei között ezuttal szerepel először a száz ténkéli.

Minő nemes versenyre kelt az igazság első öre a földmívelés vezetőjének, mikor ezt rendszerezte. Az eredmény máris mutatja, hogy ez az igazságügyi teigazdaság, amely egy nemesen érző államlérfu eszméje, korszakos fordulót jelent a gyermekjavítás történetében.

Az eldurvult, elhasított lelket ez a módszer vezeti vissza a természetes utra. Csak látni kell, mint ösüggnek állataikon a nemrég még vásott, zabolázhatlan fiuk. Hogy beözgetik azokat, s mint látják el mindennel, parancsszóra sem várva. Megható, kedves kép ez, amely a maga egyszerűségében is nagy ideáknak a tükré.

S megnyugvással jegyezhetjük fel, hogy az intézet vezetősege, élén *Krajcsik Soma* igazgatóval és *Lómy János* tanárral, a teigazdaság buzgó vezetője, teljesen átértézt a magasröptü szellemet, amely a kormányzat újításait jellemzi s amelynek egyik bájosan magasas látványossága a P.ösz Sándor száz darab ténkélije.

k. j.

Az ékszerész gyilkosa.

— *A Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, július 2.

A sziget-utcai borzalmas rablőgyilkosság tettese megkerült ma s déli egy óra óta a rendőrség börtönében ül. A szörnyü büntényt még érdekesebb és borzalmasabb teszi a gyilkos személye. A páratlanul álló rablőgyilkosságot *egy asszony követte el*, ugyanaz a nő, aki tegnap este kilenc óra előtt a Sziget-utca-ban kiborította a gyerekkocsiból az iszonyuan elétkelenített, darabokra vagdalt holttestét. A minden emberi érzésből kivetkőzött nő, aki olyan hidegvérrel fojtotta meg az öreg *Erdei Sándort* s a holttestet, hogy belelértjen a gyerekkocsiba, darabokra vagdalta, megtörve, sirva ül a rendőrség loházában. A kegyetlen gyilkosságot magára vállalta és kijelentette a vizsgálót vezető rendőrfogalmazó előtt, hogy büntársai nincsenek, egészen egyedül mészárolta le az öreg házaló-ékszerészt.

A rendőrség egyelőre még nem bizik egészen az asszony vallomásában és a detektivek lázasan kutatnak a büntársak után; mert ha el is fogadható az asszonynak az az állítása, hogy egyedül fojtotta meg áldozatát, szinte kizártnak látszik, hogy a holttest eldarabolását is egyedül végezte volna. Ebben az irányban látat most a rendőrség tovább, hogy teljesen tiszta képet kapjon a páratlanul kegyetlen büntényről.

(A nyomozás.)

A meggyilkolt *Erdei Sándor* holttestét még az éjszaka beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe. *Farkas* rendőrtanácsos és *Krecsányi* detektívönök a holttest elszállítás után azonnal megkezdtek a rendszeres kutatást s ötven detektív mozgósítottak a gyilkos után. *Erdei Sándor* lakásán megtalálták a meggyilkolt ember adósainak a névsorát, mert mindjárt arra gondolt a rendőrség, hogy a gyilkos ezek közül fog kikerülni. Öt csoportban jártak a detektivek utcáról-utacra a vevőkhöz, ennek azonban nem volt semmi eredménye.

Kálmán István géplakatost, aki már az éjszaka is elmondta, hogy találkozott a gyerekkocsis asszonnyal, ma délelőtt újra kihallgatták. Előadta, hogy a váoi-utí *Wörner-gyár* előtt találkozott az asszonnyal, akit két legény társaságában látott. Az egyik férfi munkásruhában volt, tótos kiejtéssel beszélt; a másik ember elég jól volt öltözve, világos nyakkendőt, galért, kézelőt és teket ruhát viselt.

Délelőtt tízenegy órákor a detektivek azt igyekeztek megállapítani, hogy az asszony milyen uton tolt a gyerekkocsit a Sziget-utca-ba. A keréknyomra rá is akadtak a Külső Váci-uton, a Pick-féle gyár előtt. A keréknyom azután folytatódott a Csanády-, Úgynekö-, Koráli-, Visegrádi-és Sziget-utcán és az 5. számú telek előtt ér véget. A keréknyom távolsága 48 $\frac{1}{2}$ centiméter.

Ziegler Istvánné, aki a Pannónia-utca 10. száma alatt lakik, jelentkezett a rendőrségen s azt mondta, hogy délután látta az utcában a gyerekkocsis asszonyt. A detektivek találtak a Pannónia-utca-ban egy nyitott zsebkést, amelynek nagyjában aludt vér volt.

Érdekes va lomást tett déli tizenkét órákor *Sályom* Lajosné, született *Takács Lidi*. Elmondta, hogy tegnap este fölkelenkor a Ferdinánd-hidon ment hazafelé s látta, hogy két ember egy gyerekkocsit visz a hidon át s egy asszony utánuk ballag. Az asszonyról és az emberekről adott személyleírás megegyezett a többi tanuk vallomásával. A Ferdinánd-hidon, a Külső-Váci-ut felé tartottak a kocsival az emberek. A hid végén az asszony odaszólt nekik:

— Ha nehéz, tegyék le egy kicsit s pihenjék ki magukat!

Ő tovább azután nem törődött a dologgal. Leírása szerint az egyik ember 35 éves lehetett, barna aroszinnal. Fehér ing, mellény, kopott nadrág és fekete kalap volt rajta. A másik emberről nem tudott személyleírást adni.

Mindezekből a vallomásokból úgy látszott, hogy a gyilkos nem a Lipótváros területén végzett áldozatával, hanem a Teré város felől jött a gyerekkocsival s a kocsit a Podmaniczky-utca-ból a Ferdinánd-hidra vitette s azért nem toltá hogy a keréknyomot eltüntesse. Valószínűnek látszott, hogy a Pick-féle gyár előtt elküldte az embereket s maga toltá tovább a kocsit a Sziget-utca-ba.

A detektivek ezen az alapon a Terézvárosnak indultak neki s a Külső-Podmaniczky-utca-t járták be; egyelőre azonban semmi eredményt sem tudtak produkálni. A rendőrség munkáját azonban nagyon megkönnyítette egy újabb följelentés, amely kezébe adta a gyilkost a rendőrségnek.

(A gyilkos nyomában.)

Krecsányi detektívönök délelőtt 11 óra után érkezett vissza utjáról a főkapitányság épületébe. Mindjárt jelentette neki a szolgálja, hogy egy asszony öhajt vele beszélni a gyilkosság ügyében. Ott várakozott már rá *Leirer Mátváné* az Aradi-utca 64-ik számú ház házmesterének a felesége, aki nagy bőbeszédűséggel adta elő gyanuját.

Elmondta hogy ma reggel az újságokból értesült arról, hogy rablőgyilkosság történt.

— En kapitány ur, fojtatva tovább, akár meg is mondatom, hogy ki a gyilkos, olyan sok különös dolog történt tegnap itt a házunkban.

Reggel látta már a házmesterné, hogy a földszintről a kapuhoz vezető uton vérvnyomok látszanak. Ez még nem tűnt fel neki ekkor, mert azt hitte, hogy valamelyik lakónak az orrávére eredt el de mikor azután az újságból értesült a gyilkosságról, borzasztó gyanuja támadt.

— En — kérem alássan — a mi házunkban lakó *Petró Gyúáné* gondolom a gyilkosnak, ő ölte meg *Erdei Sándort*. Az újságokban között személyleírás részben rállik *Petrónéra* s azután még láttam is, amikor tegnap este nyolc órákor barna gyerekkocsit toltva, kiment a házából. Amikor toltá kiélé a kocsit, még kérdelem tőle:

— Mit visz a kocsiban, *Petróné*?
— Edényeket viszek a testvéremhez! — válaszolt az asszony.

Hihetetlen volt a házmesterné s a lakók előtt is, hogy a kocsiban edények volnának s a házmesterné még föli is akarta borítani a vőrnés terítőt, de *Petróné* nem engedte ezt meg.

— Ne legyen olyan kíváncsi! — mondta a házmesternének.

Az Aradi-utca 64-ik számú házban, éppen szemben a *Petrók* lakásával, *Tomka Józsefné* zödséges asszony lakik. Ez elenséges viszonyban van *Petróné*-val, mert több ízben is meglőpta őt *Petróné* s *Tomkáné* még utána küldte a kis cselédjét, *Hegyi Gizellát*:

— Eredj csak a *Petróné* után, hova viszi megint azt a lopott holmit!

A kis cseléd követte *Petrónét* egészen a Külső-Váci-utig. Látta, hogy a Podmaniczky-utca-ban két embert fogadott föl, hogy vigyék a kocsit a hidon át. Tul a hidon észrevette *Petróné* a leányt:

— Gyere ide, Gizella, — szólt hozzá — ne félj, nem bántalak!

De a leány nem mert a közelébe menni.

— No, gyere hát ide, ne félj!

Hegyi Gizella azonban félt *Petrónétól* s tovább már nem is akarta követni. Visszatordult hát s látta, amint *Petróné* eltűnt a Tisza-utca irányában.

(A gyilkos asszony.)

A rendőrségen nagy izgatottságot keltett a házmesterné vallomása s *Krecsányi* detektívönök azonnal kiküldte *Timon Tivadart*, *Szmoliga*, *Brosz*, *Jäger*, *Sarkadi* és *Szauter* detektiveket az Aradi-utca 64. számú házba, ahol *Petrók* laknak s amely alig pár lépésnyire van a meggyilkolt ékszerész felsőerdősor-utcai lakásától. *Petróné* nem volt odahaza, csupán csak két kis gyereke, a hároméves *Gábor* és a 11 hónapos *Boriska*.

Petrók a nagy bérkaszánya földszintjén laknak, jobbra a bejárattól. Kétszobás lakásuk van s egy konyhájuk. Az első szoba, amelybe a konyhából lehet bejutni, kétablakos, a második pedig egy kis egyablakos szoba. Az első nagyobb szobában albérlők laktak, *Kirschner* Ferenc és öccse, *Rudolf*, a harmadik lakó pedig *Kardos* János munkás. *Petróné*, akinek leányneve *Bartók* Eszter, huszonhat esztendő. A férje, *Petró* Gyula asztaloslegény és *Róssay* Kálmánnak az Ovoda-utca 14-ik szám alatt lévő műhelyében dolgozik. *Petróné* már napok óta emlegette albérlőit

hogy e hónap elején Balassa-Gyarmatra megy nyaralni három hétre.

Délben, 12 óra után érkezett haza Petróné. Törvényszéki tárgyaláson volt, baja volt egyik szomszédjával. Alig ment be a lakásba, a detektívek is utána mentek. Petróné megijedt, amint meglátta a detektíveket, akik minden szó nélkül kutatni kezdtek a szobákban. *Azonnal vádalkadtak a gyerekkocsira, a véres asztalterítőre, az asszony véres ruhájára, a véres konyvakéssre és daltára.* A gyerekkocsi már ki volt mosva. de a vesszőfonás között mégis látszottak a vérlök.

— Maga a gyilkos, akit keresünk! — szólt rá az egyik detektív.

Az asszony erre elsápadt. Eleinte tagadta a dolgot, de azután sirva fakadt és úgy mondta:

— Igen, én öltem meg Erdéi Sándort!

A csinos, kék ruhába öltözött asszonyt a detektívek megkötözték s délután egy óra tájra a lefoglatl bűnfelekkel együtt bevitték a főkapitányságra.

(A gyilkos vallomása.)

A főkapitányságon dr. Kóródy Lajos fogalmazó fogta valótára a bűnös asszonyt. Petró Gyuláné — mire beért a rendőrségre — már egészen meg volt törve. Kóródy fogalmazó kérdéseire siró hangon mondta el a gyilkosság részleteit. Vallomása szerint a következőleg történt az eset:

— Erdéinek 24 forintjával tartoztam. Szombaton eljött hozzám a részletét, de nem tudtam fizetni s azt mondtam neki, hogy kedden ismét jöjjön el hozzám. Kilenc óra tájban állított be Erdéi a lakásba, de csak megint nem tudtam neki fizetni. Erdéi erre szikozódni kezdett, ami engem kihozott a sodromból. Verekedés támadt közöttünk, *Erdéi engem arcúl ütött, mire én torkon ragadtam, az ágyra löttem és ráborítottam a takarót, amelynek végét a szájába gyömöszöltem s így megfojtottam.*

Amikor láttam, hogy mit tettem, nagyon megijedtem, de segíteni már nem lehetett a dolgon. Félttem, hogy ha hazajön az uram, megöl s ezért mindent elkötvettem, hogy a gyilkosság nyomait eltávolítsam. A holttestet becipeltem a kis szobába s ott a saját ágyamban elrejtettem. Egész nap ott volt a holttest s este felé már a szagát is éreztem. Erre elhatároztam, hogy valami módon kiviszem a holttestet a lakásból. Ezenbe jutott, hogy a gyerekkocsiba be lehetne tenni. Megpróbáltam, de nem fért bele. Erre az uram nagy kíséreléssel kettévágtam a derekát, levágtam a karjait és a két lábát s így — egy abroszba göngyölve — beletettem a gyerekkocsiba s azután kivitettem a lakásból.

Elmondta azonban a gyilkos asszony, hogy a kocsi egy az udvarban lakó szakácsné segítségével vitte ki a házból s azután maga előtt toltta a Szivó utcán és Podmaniczky-utcán át a Ferdinánd-híd közélébe. Itt két embert fogadott, hogy vigyék át a kocsi a hídon. Az embereket azonban a hídon túl elbocsátotta. Mikor a holttestet a Sziget-utcában ledobta, az előbbi uton át hazament, ahol azután telmosta a vérfoltos padlót és megmosa a gyerekkocsit, amely szintén tele volt vérrrel.

(Van-e büntetés?)

A gyilkos asszony egész határozottan azt állítja, hogy a szörnyű bűnt egyedül követte el s az ura egyáltalán nem tudhatott róla semmit sem. Ugy adja elő a dolgot, hogy az urát, amikor tegnap délután hazament a munkából, ő maga küldte el hazulról a nővéréhez, hogy ne legyen otthon, mikor a holttestet kiviszi a lakásból. Elkísérte az urát az utcáskorig, hogy meggyőződjék róla, hogy csakugyan elmegy-e. Amikor látta, hogy az ura messze jár, bement a lakásba s kifirta a kocsi a holttesttel s elindult borzalmos útjára.

A rendőrség Petró Gyulát, a gyilkos asszony férjét délután két óra tájban öltálta be az óvoda-utcai asztalos-műhelyből. Egy detektív ment érte s mikor megmondta, hogy mi járban van, Petró nyugodtan jelentette ki, hogy neki az egész dologról nincs semmi tudomása. Petró különben csendes, szolid s tisztességes embernek ismerik úgy a főnöke, mint munkástársai. Állításuk szerint Petró úgy tegnap, mint ma nyugodtan viselkedett. Tegnap délután, szokása ellenére, 4 órakor elment a telephő. Odajött érte egy ismerőse s együtt távoztak el. Ma délbén, ez fel is tűnt a többi embereknek, Petró nem ment haza ebédre, hanem ott logyászott el a magával vitt ebédet. Ezt azonban azzal indokolja, hogy a felesége a járásbíróhoz volt bevitálva s azért nem lözött ma otthon.

Petró hetenként tizenöt forintot keresett mint asztalossegéd. Négy esztendeje vette feleségül szentefalvi Bartók Esztert, a rablőgyilkos asszonyt, aki itt a fővárosban nevelkedett sógoránál, Bodon Károly asztalosnál, akinek a Szondy-utca 54-ik szám alatt van a műhelye. A gyilkos asszony jó családból származik.

Apjának Felső-Szuhán mintegy 80.000 forint értékű birtoka van, amelyet most is maga kezel az öreg ur. Kívülre még tizenegy gyermeke van az öreg Bartóknak.

Petró Gyula a Bodon Károly műhelyében dolgozott és ott ismerkedett meg Bartók Eszterrel, akit — családja ellenkezése dacára — feleségül vett. Házaslettük nem volt boldog, mert az asszony könnyelmű volt, szerette a cifrázkodást s a férj heti keresete nem volt neki elég a háztartásra. Petró már több ízben el akart válni a feleségtől, akivel gyakran voltak — különösen az utóbbi időkben — heves jelenetek.

Petró Gyula kihallgatása még egyre tart a főkapitányságon s valószínűnek látszik, hogy tényleg nem tudott a felesége tudjáról semmit sem. Különben az alibijét tanukkal tudja bizonyítani s így a rendőrség aligha fogja őt letartóztatni ma éjszaka.

(Az elrabolt pénz.)

A szerencsétlen Erdéi Sándornál nagy összeg pénz volt, amikor elindult utolsó útjára. Ezt a pénzt nem találták meg nála s az ékszerek nagy része is hiányzott. Amikor ma délbén Petróné lakásán házkutatást tartottak a detektívek, az ékszerek nagy részére ráakadtak, a pénzből azonban csak 80 koronát adott elő az asszony, aki azt mondta, hogy csak ennyi pénze van.

Ma délután azután megkerült az elrabolt pénz. A gyilkos asszony délután — a kihallgatás előtt — megmozdított s fekele harisnyijában 775 forintot talált bankjegyekben. Azt mondja, hogy ez az összeg 800 forint volt, de 25 forintot ma délelőtt már elköltözt belőle.

Erdékes különben, hogy a gyilkos asszony tegnap este felé már megmutatott egy pár szép arany-üblbevalót a rablott ékszerekből egyik lakójának, Kirschner Ferencnek. Egy papirosdarabból göngyöltte ki az ékszert az asszony s megmutatta lakójának.

— Most találtam az utcán, nézse meg, hogy valódi-e? — szólt a lakójához.

Kirschner a kezébe vette a függőket, de azután visszazárta s azt mondta Petrónének, hogy nem ért az ékszerekhez.

Erdékes különben az is, hogy az Aradi-utca 52-ik számú ház kis udvarában lévő személtárában ma reggel egy egész csomó, mintegy 25–30 darab Mária-Terézia talérral s egyéb ezüstpénzzel talált Adler zálogházas cseléde. Ezeket a pénzdarabokat valószínűleg Petróné dobta bele a személtárába.

(A gyilkosság szemtanú.)

A kegyetlen gyilkosságnak szemtanúi is voltak: két ártatlan kis teremtés látta a pokoli munkát, amit a hiénaszívű asszony végzett az öreg ékszerészen. Petróné íélig nyitott ablak mellett végezte a munkáját Erdéi Sándoron.

Ott az ablak előtt játszadozott két kis leányka, a nyolcéves Hegyi Juliska hétesztendős hugával, Hegyi Margitkával. Az udvari szoba íélig nyitott ablakán át kibállatszott egy kis láрма a szobából. A két kis lány odament az ablak alá s mindketten látták, hogy Petróné az ismeretlen emberrel dulakodik az ágyon. Az idősebbik kis leány a következőleg beszéli el a látottakat:

— Láttam, hogy az a bácsi húzza a haját a Petró néninek, aki az ágyon lojtogatta a bácsit. Lármat is hallottam. Én mindárt szóltam az édesanyámnak, hogy verekedés van a Petróéknál, de kikaptam, hogy nem illik pletykálni. Visszamentem megint az ablakhoz, de akkor már csend volt.

A kis leány tegnap délután bent volt Petróék lakásában is s látta, hogy a gyerekkocsi tele van valamivel. Még meg is kérdezte Petróné:

— Petró néni, mi van a kis kocsiiban?

Petróné odaugrott hozzá s úgy válaszolt:

— Ne nyúl hozzá, Juliska, edények vannak benne s összetöröd.

A rendőrség ma délután kihallgatta a két kis leányt is, akik okosan értelmesen mondták el, hogy mit láttak tegnap délelőtt a Petróék lakásában.

(A kocsiállító emberek.)

A rendőrség eleinte azt hitte, hogy az a két ember, akiket a Ferdinánd-hídon láttak Petrónéval és a gyerekkocsival, az asszonynak büntérsa volt. Ma késő este azután ebben a tekintetben érdekes fordulat állott be. A főkapitányságon ugyanis megjelent *Serkovits József* napizásos és előadta, hogy ő volt az egyik ember, aki a Ferdinánd-hídon átvitte a kocsi.

— A lapokból értesültem arról — mondta a rendőrség előtt — hogy keresik azt a két embert, akik az este a Ferdinánd-hídon átvittek egy gyerekkocsit. Az egyik ember én voltam. A Ferdinánd-híd előtt egy ismeretlen asszony megszólított, hogy másodmagammal vigyem át a hídon a kocsi, amelyre vigyázni kell, mert edények vannak

benne. Egy koronába megalkudtunk s átvitük a kocsi. Az Úgynök- és Tisza-utca sarkán kifizetett bennünk az ismeretlen asszony s azt mondta, hogy már nincs szükségünk ránk.

Serkovits nem ismeri a társát, akivel együtt a kocsi vitte, mert azt is ott fogta meg a hid előtt Petróné.

(A tolvaj asszony.)

A rablőgyilkos asszonynak sok kellemelensége volt abban a házban, ahol meggyilkolta Erdéi Sándort. A lakók íélték tőle, mert mindenkit meglöpt. A vele szemben lakó Tomka József vésüt munkásnak a zsebéből április 19-ikén husz forintot lopott el, június 10-ikén pedig egy értékes nagykendője tűnt el Tomkánéknak és az eltűnés idején egyedül csak Petróné járt a lakásban. Ebből támadt az a becsületsértési pör is, amelyben ma Petróné a bíróságnál járt. Tomkáné ugyanis az udvarban íébbeknek elmondta, hogy Petróné őt meglöpta. Ezért a gyilkos asszony beosületsértésért bepanaszolta Tomkánét. Ma délelőttre voltak megidézve többen a házbeliek közül a bírósághoz s oda ment kilenc órára Petróné is. Várakozás közben szoba került a gyilkosság is, Petróné, aki jó hangulatban volt, szidta a gyilkost s a következőket mondta:

— *Késsel kellene annak a gazembernek a hátából szíjjat hasítani, aki ezt tette.*

Pár órával később már őt magát tartóztatták le, mint a rablőgyilkosság tettesét.

Különben Petróné a saját lakóit is egyre lopta. Egyik lakójától, Kardos Jánostól ellopott mintegy száz forint értékű ruhát, a másik kettőnek meg a felöltőjét zálogosította el.

Petróné lakását a rendőrség lezáratta s most állandóan egy rendőrszost áll a lakás előtt, ahova egész délután százával tödült a környék népe.

A páris-bécsi automobil-verseny.

Budapest, július 2.

Bécsből táviratozzák, hogy a nemzetközi sportbizottság, amely a páris-bécsi automobilverseny sorát eldöntötte, ma folytatta munkásságát. Gróf Zborovszkinak beszámolták az az 53 perccel, melyet a svájci határon a vámekezés közben elvesztett és ennek következtében a másodikról az 5-ik helyre került. Marcel Renaultnak, mivel a florisdorfi ellenőrző állomáson megállás nélkül hajtott keresztül, büntetéskepp 19 perccel hozzászámítottak idejéhez. A tegnap jelentett helyezések alapján Ferenc József király tiszteletdíját Marcel Renault mint az első francia kocsi vezetője nyerte, Loubet elnök tiszteletdíját gróf Zborovszki mint az első nem francia kocsi vezetője, Arenberg-Hause herceg tisztelet díját Banchard-Levasser kapta. A második időrekordra kitűzött hőljúdíjat Henri Farman, Fürstenberg herceg díját a Bécsbe megérkező első kocsiért Marcel Renault, gróf Schönborn díját a másodiknak érkező nehéz gépért Maurice Farmann, örgrót Pallavicini díját a másodiknak érkező könnyű gépért Edmond nyerték el. Ottó, Lajos Viktor íóhercegek és báró Borns, valamint a klub tiszteletdíjait az elsőnek érkező voiturette, motocylette, gúzkocsi és a másodiknak érkező voiturette-ért csak az egyes időeredmények teljes kiszámítása után lehet majd odaitélni, ami aligha történhetik két hónapnál előbb.

Tegnap kezdődtek meg Bécsben a vendég-automobilisták tiszteletére rendezendő ünnepségek. Délután három órakor volt az automobil- és kerékpárkorzó. Az ünnepélyen nagyon sok, pompásan feldisztett automobil és számos kerékpáros vett részt, akiknek a kerékpárjai nem kevésbé izéssesen voltak feldisztva. Az utak szélén, amelyeken át a kocsi a Práterbe mentek, sok ezer íónyi embertömeg állt. Különösen nagy volt az élénkség az osztrák Automobil-Cub háza előtt, ahonnan igen sok automobil indult a Práterbe. A rend fenntartásáról nagyszámú veterán és rendőr gondoskodott. A párisi versenyző-automobilistákat, kik a menetet megnyitották és akiknek a kocsiján nem volt dísz, élénken megtapsolták. Az automobilok a fő fásoron nagy sebességgel száguldottak végig.

A bécs-párisi automobil-verseny résztvevői tiszteletére a bécsi automobil-klub tegnap lenyves bucsu-ebédet adott a Bristol-szállodában. A lakomán sok felkőszöntő hangzolt el, köztük Szápáry Pál gróf, aki szellemes beszéd kíséretében a hőlyekre írítette poharát és meghívta őket Budapestre.

Osszesen 33 kocsi 94 résztvevővel jelentkezett a budapesti útra, akik pénteken délután érkeznek meg Bécsből és az Andrássy-uton át kivonulnak az Iparcsarnokba, ahol gépeiket kiállítják. A klub igazgatósága, élén gróf Szápáry Pál, gróf Eszterházy Miklós, dr. Molnár Ákos országgyűlési képviselő, Törley József, dr. Pollák Gyula igazgatókkal, továbbá dr. Reimann Gyula íótitkárral és igen buzgólkodnak azon, hogy a francia vendégek a lehető legjobban

érezést magukat Budapesten. Tervezték a tiszteletükre kiállítását, virágkorzót, versenyt, stb. A ma megtartott igazgatósági ülésen a következő programot állapították meg:

4-ikén reggel 7 órakor indulás Bécsből, Vörösváron keresztül, gróf Wimpfen és gróf Eszterházy Mihály vezetésével. Győrben ebéd, hol dr. Pollák Gyula fogadja őket az Automobil-Klub igazgatósága nevében. Érkezés Budapestre délután 5-6 óra közt. Felvonulás és fogadtatás az Iparosarnokban, hol a nagy közönség egy korona lepditj mellett vehet részt. Este Gerbaudnál ismerkedési estély, melyen a nagy közönség is részt vehet. Ós-Budavárában automobil-füstpályát, — egy automobil kísorsólása. 6-én szombaton, reggeli a Sváb-hegyen, este 8 órakor ebéd a Gerbaud-pavilonban. 6-án a főváros nevezetesebb pontjainak megtekintése; kiállítás az Iparosarnokban. Az Automobil-Klub irodája ez uton is tudatja tagjaival, hogy naponta délelőtt 10-12-ig, délután 5-7-ig rendelkezésükre áll.

Rénault Marcell, az első díj nyertese ma délután megérkezett Budapestre saját szerkezetű kocsián. Renault 25 észendős fiatal ember. O volt a nap hőse. A közösbédnél a Bristol-szállodában ő foglalta el a díszhelyet s egyre Rénaultt ünnepezték, számos felkötést mondva a jeles automobilistára. Rénaultt kocsi vezetője szerény, csendes, középtermetű ember, szöke körszakállal, aki a győztes mellett ült, annak testvérével, Rénaultt Louissal. Egy hírlapírónak volt alkalma a verseny győztesével beszélgetni, aki a következőket mondotta:

— Örvedek győzelmeknek, amelyet közös munkánk koronájának tekintek. Testvérem és én ugyanis együtt dolgozunk. Én igazgatója vagyok a gyárnak, melynek összes erőnköt szenteljük.

— Nagyon lehangolta volna, ha diszkvalifikálják? Miért történt az, hogy a florisdorfi állomáson elhaladt anélkül, hogy megállt volna?

— Nem vettem észre a sárga lobogót, mert az országút egyik oldalán helyezték el, ahol nem láthattam... Taval, a páris-berlini távversenyben automobiljaim a könnyű kocsikat győzték le s most a könnyű kocsí a nehézen is járulkeredtek. Hiszen a könnyű kocsik győzelme a verseny legérdekesebb eredménye volt, mert kitarását és képességeit nagy távolságokban is majdnem legyőzhetetlen körülmények között bizonyította be. Elejétől végig remek utam volt, csak a pneumatikot kellett néhányszor kijavítani. Az utakat Franciaországon kívül nagyon rosszának mondták, ebben kellemesen csalódtam, s az Albergen nem volt oly nehéz feljutni, mint gondoltam.

A szocialista herceg.

— Jelenet. —

Bariatinszki herceg, az orosz szocialista-párt vezetője, engedélyt kért a belügyminisztertől egy szocialista lap alapítására.

A miniszter: Ugy. Hat lapot akar alapítani, kedves herceg. Parancsoljon ebből a kiténő konyakból...

A herceg: Köszönöm. Igenis lapot. Szocialista újságot... hehehe...

A miniszter: Huj, huj, de szigorúan hangzik: szocialista újság! Az ember még azt hinné...

A herceg: Ugy-e?

A miniszter: Nos, és mi lesz abban az újságban, kedves herceg?

A herceg: Szocializmus. Csupa szocializmus. Lesz benne egy szocialista vezércikk, egy szocialista tárcza, szocialista hírvonal, csevegés, közgazdaság...

A miniszter: Nagyszerű lesz. Parancsoljon rágyújtani erre a Pedro Muriasra. Vagy talán Upman, Clay...

A herceg (rágyújt): Köszönöm. Azt, remélem, mondanom se kell, hogy a lapban nem bántok senkit. Én a szocializmust úgy értem, hogy az nem más, mint egyenlőség.

A miniszter: Ugy van.

A herceg: Megaduk mindenkinek a magáét. A cárnak a cárt, a muzsiknak a muzsikát. Mert nemcsak az a gazember, aki a szegény paraszt vagyonát akarja csorbítani, hanem az is, aki a cártól akar elvenni valamit. Maradjon meg neki a pénze, a hatalma, a katonasága. Én, kérem, lojalis ember vagyok. És aztán az én szocialista pártom csupa derék, lojalis, jómódu és főleg előkelő származás emberből áll...

A miniszter: Ez már beszéd.

A herceg: Holmi éhezéssről nálunk szó sincs. Én a szocializmust úgy értem, hogy az nem más, mint rend.

A miniszter: Ugy van.

A herceg: Legyen rend. A zavargókat küldjük Szibériába!

A miniszter (rágyógó szemmel): Huj, huj! Szibériába! Minél többet!

A herceg (lelkesen): Mindenkit, aki a rend ellen

tör! Aki a cárról rosszul gondolkodik! Aki a paraszto-
k fejét elbolondítja...

A miniszter: Szibériába!

A herceg (tízszel): Dehogy! A vérpadra, és édes
öregem, a vérpadra! Én a szocializmust úgy értem,
hogy az nem más, mint szigorúság.

A miniszter: Ugy van,

A herceg: Majd megmutatom én, hogy mi a szo-
cializmus! Az első számban arany nyomással a cár
aroképét fogjuk közölni.

A miniszter: Az ilyen szocializmus én is csak
tiszelti tudom. De azok az éhes emberek, akik vissza-
élnék a szocializmus jelszavával...

A herceg: Pfu! Ne is említse ezt a csöcseléket...

— o. —

FŐVÁROS

(*) A juniusi adó. Budapest székesfőváros adó-
pénztáránaál az elmúlt junius hónapban 994.343 ko-
rona 1 fillér folyt be. Január 1-től junius hó végeig
19.172.295 korona 26 fillér folyt be, ami a múlt esz-
tendő első feléhez képest 325.693 korona 84 fillér
csökkenést mutat.

(*) Az utolsó közgyűlés. A székesfőváros tör-
vényhatósági bizottsága ma délután tartotta a nyári
szünet előtt utolsó közgyűlést Halmos János pol-
gármester elnöke alatt, a városatyák gyér részvé-
tele mellett.

A napirend során Vaszilievits János tanácsnok
bemutatta a székesfővárosnak 1901. évi zárszámadá-
sát és vagyonelejtárát, amelyet vita nélkül elfogadtak.
Tudomásul vette a közgyűlés, hogy a II. kerületi
előjáróság pénztáránaál varálan rendes pénztárvisza-
látaltot vezetett, s mindent a legnagyobb rendben ta-
láltak. Viola Imre tanácsos a székesfővárosi köz-
kórházak 1901. évi zárszámadásait terjesztette elő,
melyek tudomásul szolgáltak. Az 1903. kórházi költség-
vetés kiadásokra 2.788.523 koronát, bevételekre 53.704
koronát irányoz elő, tehát az ápolási díjakból 2.735.119
koronát kell fedezni, s hogy ez kikerüljön, a napi
ápolási díjakat 2 korona 58 fillérben kell megállapí-
tani. A beérkezett gyógyszerári engedély iránti ké-
rvényeket elutasították. Eltöztarta a közgyűlés a néps-
zinház alapítvány 1902. évi költségvetését és 1901.
évi zárszámadásait. Elutasította a közgyűlés Brill
Ferenc lelebezését, akinek biztosítékát a tanács
visszatartotta, mert szerződését a közvágóhídi szena-
szállításra vonatkozólag megszegte. Szó nélkül meg-
szavazott végül a közgyűlés minden tanácsai és bizot-
mányai előterjesztést, minden rendű és rangú tizedelet,
nyugdíjat, irógépet a statisztikai hivatal részére, öze-
gyi ellátást és korengedélyt.

Féltötkor a polgármester már abba a kellemes
helyzetbe jutott, hogy jó egészséget és üdülést kívánva
a városatyáknak, a közgyűlést berekesztette.

(*) A közszégi iskolák állami segítsége. Wias-
sics Gyula közoktatásügyi miniszter ma leirt a fővá-
roshoz, hogy a főváros pénzügyi terneinek könnyíté-
se iránt a kormányhoz intézett memorandum folytat-
ni indítva érzi magát töle telhetőleg segédkezet nyuj-
tani ama súlyos terhek viseléséhez, amelyeket a néps-
oktatás a székesfővárosra ró. Minthogy a fővárosi
tanerők fizetése az 1893. törvényekben megszabott
mértéket meghaladó módon van biztosítva, ennél-
fogva ezt a törvényt nem vehette a segélyezés ala-
pján, hanem csak az 1868. XXXVIII. törvény-
oikre támaszkodó általánösszegű segélyt adhat.
Erre a ólra tehát 60.000 koronát engedélyeztetett
a költségvetésben. Jól tudja, hogy ez az összeg
a főváros terheiből képest szerénynek mondható, de
mikor a tárcája egyéb ágazataiban kielégítésre váró
elodázhatatlan igények és az ország jelenlegi pénzü-
gyi helyzete a messzebbmenő támogatást nem enged-
meg, hozzájárulásával — a készségben nyilvánuló ei-
ismerés mellett — legalább a fejlesztéssel járó tetemes
költségek viselését kívánva némileg megkönnyíteni.
Ezt a segélyt a miniszter minden esztendőben be-
kívánja állítani tárcája költségvetésébe, sőt örmere
köz szolgálni, hogy ha a másirányu lekötöttség és az
általános pénzügyi helyzet javulása a segély fokozá-
sát meg fogja engedni. Végül felhívja a miniszter a
főváros figyelmét az elemi ismétlő leányiskolák ügyére,
s azt az óhajátát fejezi ki, hogy a szubvenció első
sorban ezek fokozatos szervezésére fordítottassék.

(*) A rendőrség fenntartási költségei. A köz-
gyűlés a rendőrség fenntartásához való fővárosi hozzá-
járulás dolgában tudvalevőleg felirt a belügyminisz-
terhez, kérve, hogy engedje el a rendőrségnek az új
bűnvádi perrendtartás életbelépeése következtében tör-
tént szaporításának költségeit, mert a szaporítás tör-
vényhozási aktus következménye, nem pedig a köz-
biztonság követelése. Kérte továbbá a főváros a
Mosonyi-utcai rendőrlaktanya szaraztátelele költsé-
geinek elengedését is, mert ez a munkát be-
ruházás, befektetés, amely az államkincstárt kell,
hogy terhelje. A miniszter mai leiratában ar-
ról értesítette a fővárost, hogy kérelmét nem telje-
sitheti, mert a személyszaporítást a közbiztonsági
teendők szaporodása tette szükségessé, ami a jövőben

sem lesz elkerülhető, a Mosonyi-utcai laktanya szá-
razzátétele pedig egyszerű tatarozás, nem befektetés.
A miniszter szerint ennél fogva a főváros a 671.666
korona 19 fillérből hátralékos 39.970 korona 19 fillért
kiegyenlíteni s az állampénztárba haladéktalanul be-
fizetni köteles.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Városligeti Színkör. A Városligeti Nyári
Színházban a demokrata, Feld Máttyás énekes bobó-
zata szuotit házak előtt került színre. A legközelebbi
újdonság Zihrenek, a Svihákok szerzőjének új re-
gényes operettje A három kívánság lesz, mely a bécsi
Carl-színházban fényes sikert aratott. Az operettet
Béldi Izor dolgozta át magyarra. Legközelebb a nyári
színházban Ujházi Ede a Nemzeti Színház kitűnő mű-
vésze fog vendégszerepelni, aki legkedvesebb jellem-
szerepeiben és népsziművekben lép fel.

** Fővárosi Nyári Színház. A Fővárosi Nyári
Színházban tegnap este Pécsi Aranka, a kolozsvári
Nemzeti Színház ifju naivája vendégszerepelt A kis lord
címszerepében. A fiatal művész nem ismeretlen a
budapesti nyári színházak közönsége előtt, ismételt
vendégtájkái alkalmával aratott sikerei közben be-
bizonyította, hogy azok közül való, akire jövő vár
a deszkákon. A kis lord szerepében is ugyanerről tett
tanúságot: fiatalos báj és üdőség jellemzik egyénisé-
gét s egyszerű természetesség a játékát. A közön-
ség tetszése kísérte kerekded alakítását. Az előadás
gondos és összességű volt s a szereplők sokszor meg-
jelentek a hívó tapsokra.

A budai nyári színházban holnap csütörtökön
Kovács Mihálynak a Népszínház komikusának vendég-
felléptével Lecocq gyönyörű zenéjű operettje A Nap és
Hold kerül színre. Fedák Sári a jövő hét nehány esté-
jén vendégszerepel a budai nyári színházban. A
művésznek legjobb és leghatásosabb szerepeit fog a
eljátszani.

** Lecocqné asszony operettje. Lecocqné asz-
zony soha egy kótajegyet nem irt le ötször vonalo-
zott papírra és mégis az operettszerzők közé jutott.
Még pedig bírói ítélet alapján. Lecocqné asszony tudni-
illik, mint a neve is mutatná, Lecocq urnak, az Angot
asszony és más híres és dus tantémekeket hajtó ope-
rettszerzőnek a felesége. Azaz, hogy csak volt, mert
az a harmonia, amely Lecocq operett-partitúráiban meg-
van, éppenséggel nem volt meg a Lecocqék házasa-
életében és a dolog vége válás volt. Lecocqné asszony
azonban nem elégedett meg azzal, hogy kikerült a bol-
dogtalan házasságtól apró és nagy kellemetlenségei
közül, hanem a bírósághoz fordult nem kisebb kérés-
sel, mint azzal, mondia ki a bíróság, hogy azok az
operettek, amelyet Lecocq mester az ő házasságtól
tartama alatt irt, közös szerzeményt alkotnak és
így az azok után beírólyó tantiémek felerésze őt
illeti meg. A párisi kerületi bíróság igazat adott
Lecocqné asszonynak, a felebbezési törvényeszké
ellenkező ítéletet mondott ki, hangsúlyozván azt,
hogy a szellemi művel szemben más eivék alkalmá-
zandók, mint a közönséges birtoklási ügyeknél. A
szellemi mű az alkotónak személyes tulajdona. Ezzel
szemben a legőbb bíróság azt az ítéletet hirdette ki,
hogy a Lecocq művei igenis közös vagyonok Lecocq
mesternek és a feleségének is úgy az azokból be-
írólyó tantiémek felerésze Lecocq-né asszonyt illetik.
Minthogy pedig Lecocq mester évenként százszereket
szed be tantiémek fejében, Lecocq-né asszony az
ugyanosak jómódu operettszerzők közé került.

MŰVÉSZET

□ Szent István szobra. A budai négyek egyik
művészi ékessége lesz Szent Istvánnak, az első ma-
gyar apostoli királynak lovasszobra, mely a Máttyás-
templom mögött, a Halászbástyán fog emelkedni. A
szobornál lovon ülve, kezében kettős keresztet, ábrá-
zolja a magyar királyt. Talapzatán domborműben
vannak megörökítve a nagy király akotásai és éle-
tének éremgásló eseményei. A szobornál egyes ré-
szet az ércöntőben és a faragó-műhelyben munkában
vannak s legközelebb hozzáfogognak állításához. A
hatalmas emlékművet a jövő évben leplezik le nagy
ünnepségek közt.

□ A Pálffy-szobor. A király által a székes-
fővárosnak ajándékozott tíz szobor között van gróf
Pálffy Jánosnak, a 18-ik századba írás hadvezé-
renek szobra, melynek mintázását a miniszterelnökség
kebelében alakult szoborbizottság Szárnovszky Ferenc,
Párisban lakó szobrász hazánkfiára bízta. Szár-
novszky elkészítette a mintát mely elbírálság végett
az országos képzőművészeti tanács elé került. A ta-
nács a minap tartott ülésében a mintát megszemlélte

és ugy itelt, hogy az a végleges kivételre alkalmatlan. A szoborbizottság alkalmasint új minta készítésére utasítja a művészt. Pálffy emlékszoira így a tiz szobor közül legutójára készül el.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Balla Miklós költeményei.** *Balla Miklós* *Költemények* című kötetének második kiadása a napokban kerül ki a sajtó alól. A kötet ára, diszes kiállításban 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, Üllői-ut 3.) és az összes hazai könyvkereskedésekben.

○ **Mozsák.** Kilenc apró novellát foglalt ilyen című kis kötetébe *Szeghő* Ferenc. A szerző nyilván fiatal ember, az ifjúság mindig szimpatikus bővege rajta van minden írásán. Megfigyeléseinek, gondolatainak és érzéseinek a fiata os irrongás, az alkotás erjedő vágya ad erőt. Ez a iorrongás, amely a tehetőség egyenletességét rendszerint megelőzi, magyarázza a formák egynemű bizarrságát s a témák keresettségét. A csinos kis kötet mégis biztató ki-sértelre egy tollforgató embernek, akinek jó szeme van az élet figyelésére és elegendő készsége gondolatainak följegyzésére. Mivel vidékről jön e könyv, sajnálni való, hogy az írő stílusa roppant szalonképes, ami némelkor elviszi a természetesség-től. Mindez azonban megváltozik, ezért érdemes az olvasó figyelmére s a behatóbb kritikára ez a könyv. A kötet Nagel Ottó kiadása, ára 2 korona.

○ **A Magyar Közélet** új száma érdekes tartalommal jelent meg, dr. *Halmi Elemér* szerkesztésében. Bár *Bánffy Dezső* A magyar nemzetiségi politikára és a magyar nevek címen folytatja cikksorozatát. Dr. *Halmi Antal*, dr. *Halmi dr. Baross János*, dr. *Okolicsányi Géza*, *Ludwig Ernő* és dr. *Molnár Gyula* cikkei adják a füzet további tartalmát.

SPORT

• **Az alagi löversenyek** harmadik napján csak egy úrövas-verseny szerepel, amely utolsó is e meeningen, mert a következő két versenynapon csak belső di pro'esszionátusok szállhatnak nyeregre. A fututam különben az 1000-méteres *nyit-handicap*. Nyerőjét *Beesvágásban* keressük, mely már az első napon is megnyerte volna versenyt, ha a startnál le nem késik. A többi futamra jelöltjeink:

- I. *Metcalf-istálló — Kicsi.*
- II. *Hermína — Embrocator.*
- III. *Beesvágó — Minta.*
- IV. *Náci — Kolibri.*
- V. *Taikun — Felicitas.*
- VI. *Glancopis — Rátking.*

• **Az alagi löversenyek eredményét** leg hamarabb és legmegbizhatóbban a Telefon Hirmondó után tudhatják meg az érdeklődők, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentései alapján közvetlenül az egyes versenyek lefutása után két futamankint részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A löversenyeredmények feloalvasására, melynek öszereedményét már hat óra tájban feloalvasatja a beszélő újság, kétszeres riadójellet hívja fel az előfizetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

Nyiltér.

Gyógyfürdőbe készülő betegek figyelmébe!

IDEG, neml, vér és gyengeségi bántalmak gyökeres gyógyítására első helyen ajánlható

Dr. MITZGER

a kontinens egyik legjobb gyógyhatású és legmodernebb berendezési Electro-Medikai intézete **Budapest, VI. Teréz-körút 44. I. em.** Összes medikai villamos gyógyfürdők, tudományos vizsgyéljárások, elektroterápia. **Kátfaphores!** **Uj gyogymód!** Tapasztalt biztos s gyors eredmények folytán **honorárium teljes gyógyulás után fizethető.** Prospektust és levelekre értesítést díjmentesen küld az intézet.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Az új koronagyűlés.** A hivatalos lap mai száma közli az új koronagyűlésnek, dr. *Székhely* Ferencnek, az eddigi budapesti főügyészség kinevezését, amelyről már tegnap hírt adtunk. Az új koronagyűlés, ma délelőtt tette le a hivatali esküt, a Kuria teljes ülésén *Szabó Miklós* kuriai elnök kezeibe, aki üdvözölte az új koronagyűlést.

Örömeinek adott kifejezést a főbíró, hogy neki jutott az alkalom régi hivataliársának beiktatására. Az alkotmányos harc megnyitójakor az igazságügyminiszteriumban, később a kurianál szolgált vele együtt noszu ideig, amikor kiváló képességeit és jellemét megismerni tanulta. Azután kiemelte, hogy a koronagyűlés állás oly fontos és kimagasló az igazságszolgáltatásban, a jogegység megalkotásában, hogy arra mindenkor kiváló egyének kelljenek. Ilyennek ismeri Széke yt és állásában szívesen üdvözl.

A koronagyűlés a következő szavakkal köszönté

meg az elnök üdvözletét: Nagyméltóságú elnök ur! Kegyelmes uram! Fogadja hálás köszönetemet azért a megüszelől biza omért, melyet belém helyezni méltóztak. Eleteim legnemesebb feladatainak tekintem, hogy a biza mat odaadó munkásságommal ki is érdemeljem és biztat a remény, hogy sikerülni fog; mert excellenciád volt a kötelesség hű teljesítésében kora ifjúságomtól. Így minaképen és hosszú bírói szolgálatom alatt mesterem. Ezért merek nehez tisztelem vállalkozni. Kérem nagyméltóságodat, valamint a főméltóságú Kuriaét, hogy jóakaratu törekvéseimben bölcsességükkel támogatni sziveskedjenek.

Nagy élénkesz hangzott el a koronagyűlés szavaira, mire a teljes ülés véget ért. *Vajdassy* Emil, az ujonnan kinevezett kuriai elnöki titkár, a teljes ülés végeztével, szintén letette a hivatali esküt *Szabó Miklós* kuriai elnök kezeibe.

§§ **A Humbert-est.** Párisból táviratozzák: *A Galois* nyílt levelet intéz *Vallés* igazságügyminiszterhez, azt állítva, hogy a *Humbert-család* Páris közelében *Sèvres* és *Ellenne* között egy villában tartózkodik s négy titkos rendőr feljegyzete alatt áll. Ezt az intézkedést még az előbbi kormány tette meg, de elfelejtette *Vallés* róla értesíteni.

A Galois újabb súlyos vádakat közöl *Humbert* Gusztáv volt igazságügyminiszter ellen, akit a *Matin* kezdettől fogva az egész szédelégis lelkének tüntetett föl, kit azonban az utóbbi időben menteni igyekezett.

Brodié asszony párisi milliomosnő, aki a *Humbert-család* szomszédnője volt, elmondta a *Gaulois* munkatársának, hogy *Humbert*nének apránként mintegy félmillió franknyi kölcsönt adott, miután ígéretet nyert arra nézve, hogy a kölcsönösszeg jelzálogilag betábláztatik a *Humbert*ék celyoráni birtokára. Mint hogy azonban ez az uradalom másfélmilliónyi egyéb jelzáloggal volt megterhelve, a betáblázás nem történhetett meg. *Brodié*né ennél fogva Párisba utazott *Humbert*ékhez, ahol *Humbert* Gusztáv fogadta őt és megnyugtatta, hogy a félmilliója miatt nem kell aggodnia. „Nekünk — ugymond — több, mint 30 millió franknyi címetünk van, amelyek egy egész szobát megtöltenek. Ezeket a címeteket azonban még nem adhatjuk ki, mert még nem a miénk.” *Brodié* asszony megjegyzésére, hogy ezek a címetek esetleg nem lesznek megtarthatók, így felelt *Humbert* Gusztáv: „Engem illetnek s az enyémeik is maradnak!”

Később azonban, hogy *Brodié* asszonyt megnyugtassa, sajátkezűleg elismervényt állított ki a félmillió frankról. Miután azonban fizetés ezután sem történt, az asszony bírói uton akarta érvényesíteni ezt az írást. Kifutott ekkor, hogy az elismervény törvényellenes módon van kiállítva, amiért *Brodié* asszonyra 50 000 franknyi büntetést róttak. *Sadi Carnot* akkori pénzügyminiszter azonban megsemmisítette a büntetést, mert konstataálta, hogy a szabálytalanságot *Humbert* Gusztáv követte el.

Ezekből az eseményekből, amelyek 1886-ban történtek, kiderül, hogy az állítólag ártatlan *Humbert* Gusztávnak igenis jelentékeny része volt a *Humbert*né üzelmeiben.

§§ **A sátoraljuhelyi petíció.** A Kuria első választási tanácsa ma délelőtt hirdette ki ítéletét *Dókus* Ernő sátoraljuhelyi képviselő mandátuma ügyében. A Kuria elutasította a petíciót, mert a vizsgálat a petícióban foglalt panaszokat nem erősítette meg.

§§ **Ziegler Jenő szabadságban.** *Ziegler* Jenő bankhivatalnokot, aki ellen, mint annak idején jelentettük, az első általános tisztviselő-egylet csalás és okirat-hamisítás miatt feljelentést tett és aki vizsgálati fogásában volt, a mai napon a család részéről megbízott ügyvéd dr. *Tolnai* Lipót, mint védő közbenjárása folytán szabadságra helyezték.

§§ **A Tomka-pör Bécsben.** A bécsi országos törvényszék egyik polgári tanácsa ma tárgyalta *Tomka* főorvos özvegyének sógora, *Marót* ellen 160 000 korona értékű tulajdon kiadása iránt indított pört. *Marót* a keresettel szemben arra hivatkozott, hogy *Tomka* 85 000 koronával tartozott neki a többi megörzést véget vette át testvérétől. A bíróság elnapolta a tárgyalást, míg a *Marót* ellen Budapesten hozott ítélet jogerőre nem emelkedik.

§§ **Sajtópör.** A *Biztosítási és Közgazdasági Lapok* tulajdonosáról, *Török* Jenő Endréről azt írta *Békási* Jenő, hogy a lapjából kétféle kiadást készít, egyet, melyben dícsért van s egyet melyben ugyanazt az embert lecepeleli, ha csak a támadást meg nem váltja. A cikk miatt *Török* sajtópört indított, melyet tegnap tárgyal a büntetőtörvényszék sajtótanácsa. A valódiság bizonyítása során kihalgatták *Rónai* Mór, a Hazai Biztosító volt vezérigazgatóját, aki elmondta *Török* lapjának, a *Biztosítási és Közgazdasági Lapok*nak valamint ennek szerkesztőjének vele szemben tanusított eljárását. E szerint *Török* lapjából két különböző kiadást nyomtatott, egyikben, amelyért kétszáz forintot kapott az intézőtől, dícsért a másikban ellenben támadta *Rónai*t. Ezeket a támadó számokat egy másik biztosító intézethez vitte el s ez küldötte szét. Az elnök ezután konstataálta hogy egyes számok csakugyan két különböző kiadásban jelennek meg. A következők tanu *Erős* Armand, a Hazai Biztosító volt osztályfőnöke volt, mindenben megerősítette *Rónai* vallomását. *Török* védő e néhány tanu beidézését kérte arra nézve.

hogy a kettős számú lapokat nem küldték szét. Dr. *Bárdy* József, *Békási* védője pedig arra nézve kérte a bizonyítás kiterjesztését, hogy *Török* az összes pénzügyeztetekkel szemben úgy járt el, mint a Hazával. A bíróság helyt adott a védő kérelmének, pót-vizsgálatot rendelt el s az iratokat a vizsgálóbíróhoz tette át.

§§ **Örkösödési pör.** *Temesvárról* táviratozzák: A királyi tábla *Scherf* János táblabíró re'erálása után özvegy *Bersuder* Ottóné örökösödési ügyében döntőt miután a Kuria az özvegy igényeit elismerte és a táblát az örökösödési összeg megállapítására utalta. A tábla az özvegy igényeit 25 000 korona évi járadékban állapította meg, míg az első ítéletben csak 12 000 korona volt megállapítva.

VIDÉK

— **(Állami árvaház Zomborban).** Bács-Bodrog megye legutóbbi évnegyedes közgyűlésén, amelyet június 23-án tartottak Zomborban, nagyjelentőségű indítványt tett *Latinovits* Pál főispán, amely lényes bizonyítéka annak a humánus és nemesen gondolkodó szellemnek, amely a megye agilis főispánjának működését jellemzi. A főispán ugyanazt a táviratot intézett a közgyűléshez amelyben indítványozta, hogy a megye ajánlja fel az államnak a szeretetháza gyűjtött alapot, hogy abból Zomborban állami árvaházat létesítsenek. Így kettős célt érnek el. Egyrészt létesíti az árvaházat az állam, amelynek immár amugyis törvényileg elészabott kötelessége, hogy gondozza az elhagyott gyermekeket. Másrészt pedig évenként nagy összegek szabadulnak föl, amelyek eddig meddően voltak lekötve s amelyek ezután valódi rendeltetésükre, a megye kulturális és gazdasági céljainak előmozdítására lesznek fordíthatók. A főispán eszméjét nagy lelkesedéssel, egyhanglag magáévá tette a közgyűlés. Határozatában őszinte köszönetének adott kifejezést a főispán gondoskodásáért, amelylyel a megye kulturális, közgazdasági és emberbaráti feladatait figyelemmel kíséri és hálaosan köszönti a megye összakosságát és a megye érdekeit iránj táplált meleg és benső szeretétét.

— **(Bábaképző intézet Győrött).** *Szél* Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter leiratban értesítette *Győr* várost hogy a bábaképző intézet felállítására iránti kérelmük teljesítése akadályba nem ütközik. Elismerésért felezi ki a leiratban a belügyminiszter azért, hogy a város nem zárkózik el némi áldozatoktól. A tan ölyam tehát már szeptemberben megnyílna. A belügyi kormány a tanölyamat vezető orvos-tanár díjazásán kívül még egyéb előnyöket is biztosít a leiratban.

TÁVIRATOK

A cukorkérdés.

Bécs, július 2. Ma délelőtt 11 órakor nyitották meg a cukortermelés kontingentálása tárgyában összehívott értekezletet a költségvetési bizottság termében. *Jorkasch-Koch* osztályfőnök, aki a tanácskozáson elnökölt, megnyitó beszédében a tárgyalandó kérdések fontosságára utalt. A tanácskozáson jelen vannak a cukoriparosok, a szaktestületek és a cukoriparban érdekeit tartományok gazdasági tanácsainak képviselői.

Az olasz király Oroszországban.

Róma, július 2. A *Tribuna* szerint az olasz király *Prinetti* külügyminiszter kíséretében július 9-én utazik el Berlinre át Péterhofba, ahova e hó 13-án érkezik három napra. Onnét a király egyenesen visszatér Olaszországba. A királynő nem fogja kísérni a királyt, mert állapota nem engedi, hogy társaság fogadásoknak tegye ki magát.

A Szigetvár Kielben.

Kiel, július 2. A *Szigetvár* osztrák-magyar cirkálóhajó ma délelőtt ideérkezett s néhány hétig itt marad. *Propporinik*, a hajó parancsnoka ma a *Hohenzollern* yachtot látogatást tett. *Vimos* császár ebédre hívta meg a parancsnokot.

Az olasz kamara utolsó ülése.

Róma, július 2. A kamara ülésén *Marinotti* azt indítványozta, hogy a kamara szavazzon köszönetet *Biancheri* elnöknek és *Zanardelli* miniszterelnöknek, mert csak a miniszterelnök erős akaratának köszönhető, hogy Olaszország sok tartományának, köztük *Sziolián* régi óhajtsái teljesültek. (Élénk helyeslés.) *Biancheri* elnök meleg szavakkal mondott köszönetet, ugyintén *Zanardelli* miniszterelnök, aki dicsőrtte a kamarát, hogy lehetővé tette a kormánynak ígéretei beváltását. (Élénk helyeslés.) Az ülést este féltizenegykor Olaszország és a király lelkes étetéssel rekesztették be.

KÜLÖNFÉLÉK

Rózsák szigetén.

— Néméből. —

Ó jőjj velem a rózsák szigetére,
Mely álmaimban gyakran megjelen,
Ahonnan csökök szállnak illatszárnyon,
Mint álmok szállnak át a lelkemen.
Az ösvényére nem lel minden ember,
— Mely ott kanyarg a vadon rejtekén —
Csak az, kit megmar, megsebez az élet:
S egy titkos éjjen rátaláltam én.

Érzed, mily lágyan száll felénk az illat?
Mily áhitatra hívó itt a csönd.
Egy levélke sem mozdul meg a fákon,
Mikre a hold ezüst világot önt.
A romfalon csodás virágok nyílnak,
Mily bájosak, mily lágyak ez színek!
— Ó add kezembe hófehér kacsódat,
Ó hadd hallgassam, mint ver a szíved.

Hajtsd fejed a vállaimra, édes,
— Hajadra milljom csillag fénye hull —
Hunyd le szemed széleden, álmodóan:
Itt most mindenre álmodás borul.
Lásd, én is mintha tulvilágba járnék
S a lét megállt volna fejem felett...
Nem érzek mást, mint nagy, nagy boldogságot,
S a kezemben egy bársnyok kezét.

Nem látok mást, mint sok vörös virágot,
— Az ő lelkők is boldogan remeg,
Szerelmesen susogva édes szókat,
Mint én susogok édesom nekéd.
És nézd, és nézd: a rózsák királynője,
Hogy int felém: kitarva karjait!
Ó hadd, ó hadd borulok elő sírva
És hadd esőköljem apró lábait...

... Csodák-csodája. Hisz te vagy ez, édes,
A te parányi kacsódot int felém,
Melyen fejemet édes fájdalommal
Hányszor-hányszor pihentettem én...
... S most úgy érzem, hogy legszebb végzet volna,
Meghalni együtt, némán, csendesen...
Ne reszkess, édes! Im karomba zárlak,
Borulj réám szótlan, szerelmesen.

Kemény Simon.

† Alfonso és az etikett. XIII. Alfonso király, noha gondos nevelésben részesült s korához képest jártas a modern tudományokban, korántsem modern fejedelem, hanem ragaszkodik az ősi szokásokhoz s főleg a régi spanyol etikette fordít nagy gondot. Nemrég történt, hogy az ifjú király szemrehányást tett anyjának, hogy nem követte híven az etikett szabályait s a szolgaszemélyzetet nem válogatta meg a régi udvari szokás szerint. A királyné mosolyogva válaszolt:

— Már én, édes fiam, azt hittem, hogy kisebb szolgaszemélyzet is elég lesz egy öreg asszonynak és egy serdülő fiúcskának.

A király azonban ismét csak a mellett kardoskodott, hogy a régi spanyol királyok nagyobb fényt fejtettek ki s azontelül monteroikat (udvari vadászok) az espinosai lakosságból válogatták. — Ennek így kell lenni! — mondotta — s nagyon sajnós dolog, hogy a mi udvarunknál az ősi szokás ellenére idegen monteroik is vannak.

— Ezentul minden nagy lesz, amint te parancsolod! — válaszolt Mária Krisztina — Hisz tudod, fiam, hogy én nem vagyok spanyol nő s ezért nem ragaszkodtam annyira az ősi szokásokhoz.

† Az első eszkimó újság. Grönlandból jelentik, hogy meghalt egy Lars Moeller nevű eszkimó, aki azért nevezetes, mert honfitársai között ő akarta elsőnek elterjeszteni a civilizációt és pedig egy újsággal. Az első eszkimó újsággal. Lars Moeller egyébként egyike volt azoknak, akik Nordenskjöldnek vezetőül szolgáltak. Nordenskjöld és társainak körében aztán feltámadt benne az ambíció. Megtanították olvasni és mihelyt csak akadt egy kis ideje, visszavonult a kunyhó egy zugába és vagy könyvet vagy újságot olvasott. Különösen az újság érdekelte és nem győzött eléggé érdeklődni az iránt, hogyan szerzik a híreket, hogyan nyomtatják az újságot és hogyan sokszorosítják az illusztrációkat. Mikor Nordenskjöld visszatért Svédországba, Lars Moeller kijelentette, hogy újságíró lesz, amin a svédek nagyot mosolyogtak. Nordenskjöld kacagott. Újságíró Grönlandban? A helyzet az lett volna, ha Lars Moellers újságot alapít, hogy egy olvasója lett volna s az is tiszteletpéldányt kap. Mikor erről felvilágosították, akkor azt mondta, hogy eleinte csak képeket hozott volna, amelyeket maga rajzolt és úgy ahogy lenyomatott volna. Ő maga talált ki erre nézve valami eljárást. A képek segítségével akarta aztán olvasásra fogni honfitársait. Mikor Nordenskjöld hazaérkezett, rögtön küldött egy kis sajtópérest mindentelie hozzávalóval, Lars Moeller pedig rögtön ki is adta „lapjának“ első számát. Aztán hőcipőn és szánon bejárta a vidéket és minden kunyhóba tett egy példányt. Majd a konyhókban egyes csoportokban mint tanítómaster szerepel és honfitársait mindarra megtanítja, amit jómaga tud. Az ilyen módon szerzett tudást az eszkimók tovább adják, úgy, hogy manapság alig van felnőtt eszkimó, aki ne tudna egy keveset olvasni. Dániátán nagyon érdeklődtek ez iránt az eszkimó újság iránt és nemrégiben gyűjtést is indítottak új nyomdai felszerelés beszerzésére. A sarkvív zurnalisztika megalapítója ennek azonban nem örülhet már, de bizonyára akad utódja, aki továbbfejleszti majd ezt a megkezdett művet.

† A nagyváradi Anti-Krisztus. Nagyváradi város rendőrkapitányságához érkezett az alábbi beadvány:

Jelentés.

A Nagyváradi városi. Tekintetes Rendőr Fő Kapitányi Hivatalnak tiszteletel.

Alóírótt ezenel van szerenósem a Tekintetes Rendőrkapitányi Hivatalnak; egy részről bejelenteni, másrészt pedig kérelmezni azt, miszerint Én e tolyó év június havának 1-én az az vasárnap délután az isteni tiszteletek végeztével 4 órakor egy a mai Kornak megfelelő általános nép Gyűlést rendezni; a Szent László téren és ezen népgyűlést szándékozok agítálni az az Egy Oly beszédet tartani amelyel Országszerte a kedélyeket egy a Haza, Isten, a Hitt egyházak által ki hirdetett válogatásoknak egy szeretetére, valamint annak támogatására fel Hívni, a melynek szín buliuma Vallás Nemzetiség és Párt; különbség nélkül leend előadva általam s ha lehetséges a Fekete Sas Erkölyéről az ellő adásom pedig az itt következő petíciózókól Al, melyeket kérem Méltóztatson tudomásul veni Isten és a Haza Nevében.

1. Van Isten; medig lesz Isten; mikor nem lesz Isten. Lesz Jehova.

2. Mi az Anti Krisztus és mi anak legy szentebb kötelessége.

3. Mért kell a szent Hit egy Házakat szeretni, védeni és pártolni, ezért mi a földi jutalom.

4. A Világ és a Természeti tünemények Haladása az Emberek együtt.

5. Az emberi Méltóságnak szép és jogos tulajdonságai. az 1848-ik év 20-ik törvényeken teketelt szabad eszmék allapján a Szabadság, Egyenlőség és testvériség szent és magasatos Igéi. A Nagy Világon mindenütt

A szent keresztér áldott a szenvedés

A Hazáér Dicső a Halál.

Ezen iratokat a Tekintetes Rendőr Fő kapitány urnak beces tudomásul vétele után méltóztatson kérem engemmet minél ellő értesíteni intézkedéseiről s azt kérem Hirlapilag is közölni tájékozásom végett Miért is Becses sorait várva maradok mély tisztelettel alázasatos szolgálja

N. N.

Arany okleveles szabó —
Bölcsész jósló és valamint
az Első Anti Krisztus.

† Az állatok tisztasága. Henri Coupin a Journal des Débatsban érdekes tanulmányt közöl az állatok tisztaságáról. Az ember, írja, nagy idő múlva jött csak rá a kefére, szivacsra és a szappanra, holott sok állat már az első pillanattól kezdve úgy használja a nyelvét, nyelvvel tisztálkodik, akárcsak kefé; vagy szivacs volna, némelyek pedig illatokat választanak ki porusaikból. Ismeretes, hogy milyen gondosan mosák a medvék a mackóikat. A macskafaj képviselői mindannyian rendkívül szeretik a tisztaságot. Nyelvüket kefének használják, talpuk azt a szolgáltatást teljesítik, mint a hőgyek rizspor-pamacsa, a körmük a fésűt jelenteli számukra. A majmok látszólag nem nagy kedvelői a tisztaságnak, valójában azonban mégis csak azok, még az orrukat is kifújják ujjajk-

REGÉNY
SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(6) Így került vissza Foma atyja házába. Egy komikus öregasszony fogadta, akinek hosszú orra, fogatlan szája volt, szürke ruhát, szürke haján fekete szalagot viselt. A fiúnak nem tetszett ez az asszony, de mikor megismerte fekete, mosolygó szemét, a fejét az asszony térdére hajtotta.

— Szegény kis árvám — mondta Anfisza bársnyos, lágy hangon s megsimogatta a gyermek arcát. Ugy, — ugy... simulj csak hozzám, kis fiam.

Az első estén, mikor Anfisza lefektette Fomát, melléje ült s föléje hajolva, így szólt:

— Meséljék, Fomuska?

Ettől fogva aztán Foma mindennap Anfisza meséi mellett aludt el. Ezek a mesék új életképet bontották ki a gyermek előtt. Hősközt ismert meg, akik szörnyetegeket győztek le, bölcs hercegek, kisasszonyok, bölcs bolondok s a különleges emberek egész csapata vonult el a gyermek elbűvölt fantáziája előtt, lelke mohón szívtá föl a népmesék egészséges szépségeit. Nyitott szemmel és visszafojtott lélekzettel bámult a gyermek az ójszaka sötétjébe s a szentkép előtt égő mécs fényében kereste a mesék alakjait. A falakon és a padlón néma, de élő alakok suhantak el, a gyermek szerette megfigyelni őket, formát és színt adott nekik s boldog volt, hogy szemének egyetlen rebbenésével eltörülhetne őket a föld színéről.

Atyját tisztelte és félt tőle. Ignác óriás alakja, harsogó hangja, villogó szeme, mindez olyan volt, hogy Foma a mesék rablójára gondolt. Foma nyolc éves volt már, mikor egy na-

pon hosszu utazásból visszatérő atyját így szólította meg:

— Hol voltál, papa?

— A Volga mentén voltam.

— Rabolni voltál? — kérdezte Foma halkán.

— Micsoda? — kiáltott Ignác s összeráncolta szemöldökét.

— Hát nem vagy rabló, papa? Oh, én tudom — mondta Foma s hamisan hunyorogott.

— En kereskedő vagyok — mondta Ignác szigorúan, de aztán kedélyesen mosolygott s így szólt: — Te pedig kis csacsi vagy. En rozsszal kereskedem s a gőzhajóimmal dolgozom...

Láttad már a Jermákot? Nem? Nos hát az a legnagyobb gőzhajóm... a tied is...

— Nekem az nagyon nagy... sóhajtott Toma.

— Majd veszek kisebbet... akarod?

— Akarom — mondta Foma s egy darabig gondolkodott, míg végre így szólt:

— Pedig én azt hittem, hogy te rabló vagy... vagy vitéz.

— Mondtam már, hogy kereskedő — ismételte Ignác s arcán nyugalanság látszott.

— Olyan, mint a Fjodor, a pék? — kérdezte a fiu elgondolkodva.

— Olyan... de sokkal gazdagabb. Nekem sokkal több pénzem van, mint Fjodornak.

— Sok pénzéd?

— Sok. Azaz, hogy némely embernek még több van, mint nekem.

— Hány hordó van?

— Mitől hordó?

— Aranyval telt hordó.

— Csacsi! Azt hiszed, hogy hordóval mérjük az aranyat?

— Hát hogye? — mondta Foma. — Mailimka rabló egyszer kirabolt egy gazdagot, akinek tizenkét hordó aranya volt. Aztán kirabolta a templomot is, a kardjával leütött egy embert, egy másikat pedig ledobott a templom tornyáról... s aztán harangozni kezdett...

— Ezt Anfisza néni mesélte? — kérdezte Ignác.

— Az. Miért kérded?

— Csak! — mondta Ignác nevetve. — Ezért gondolod, hogy a papád is rabló.

— Talán azelőtt voltál? — tért vissza első föltevéséhez s látszott rajta, hogy szeretné, ha igenlő feleletet kapna.

— Nem én sohasem voltam rabló... hadd el, kérlek.

— Nem voltál?

— Már mondtam, hogy nem... Hát te szeretné talán, ha rabló lettem volna? Hisz a rabló bűnös. Nem hisz az Istenben... kirabolja a templomot... a pap kiátkozza. Persze...

Tudod, fieszkám, most már itt az ideje, hogy tanulni kezdjél, nemskóra kilenc éves leszel. Isten nevében kezd el. Télen tanulni fogsz, nyáron pedig elviszlek magammal a Volgára.

— Iskolába fogok járni? — kérdezte Foma félénken.

— Eleinte csak Anfisza nénival fogsz tanulni.

Nemskóra ezután Foma már korán reggel az asztalnál ült s újjával bökdöste a betűket s ismételte a néni után: A. B. C. Alig mult el néhány hét s már el tudta olvasni az első zsolnárt.

Ignác dicsérette s így szólt:

— Jól tanulsz, Fomuska. Meg vagyok veled elégedve. Tavasszal Asztrachanba megyünk és ősszel beiratok az iskolába.

Igy folyt a fiu élete. Anfisza néni nemcsak tanítója volt, hanem játszótársa is. Majakin Lyuba gyakran jött látogatónba s ilyenkor szembebotósdit és bujcskát játszottak s a gyermekek kacagva nézték, mint jár Anfisza néni bekötött szemmel s előrenyújtott karokkal a szobában, miközben nem egyszer beleütözik a székeket és az asztalba s egyre mondogatja:

— Oh, kis huncutok... kis huncutok, hát hova bujtatok?

(Folytatása következik.)

kal. Olyik majom a tenyeréből iszik, nehogy megnevesítse tulajdonosát a szakalát. Egy orangután-gölygycsekként említenek, aki az evés után fogvájóját használ. Egy csimpánó megörölte a száját, valahányszor ivott. Az elejét zuhanyt tud becsatolni magára az ormánya segítségével, sőt azt is állítja, hogy bizonyos mennyiségű vizet víz magával, ha utra megy. A rovarok a nyakukat és a vállukat tisztogatják gondosan, még akkor is, ha lefejezik őket. A madarak láthatólag jól érzik magukat, ha a vízben, vagy a homokban fürdenek, azonkívül valami kenőcsöt is ki tudnak választani és osztrák segítségével megsimítják vele a szárnyukat. Azt is megfigyelték állítólag, hogy a nőstény kanári kevésbé szereti a fürdőt, mint a kan. A kakadu annyira szereti a tisztaságot, hogy csaknem kitépi a tollait, amikor tisztálkodik. Azt mondják továbbá, hogy a denevér annyira hiú és tetszvágyó, hogy választékos csinál magának a feje mögött egészen a háta közepéig.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A borsnál kölcsönről szóló prospektus mai számunkban jelenik meg. Az aláírás e hó 5-én záródik le. Amint értesülünk, máris számos előjegyzés jelentetett be és a közönség legtágabb körében élnék érdeklődés észlelhető a kölcsön iránt amelyet teljesen igazol az a körülmény, hogy a kölcsön aránylag magas — 4 1/2% — kamatozást biztosít, hogy 1913-ig egy a konverzió, mint a visszafizetés ki van zárva, továbbá hogy az aláírási feltételek a lehető legkedvezőbbek, mert a kibocsátási árnyalom a pari alatt van és a kötvények biztosította legteljesebb.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közölni teszi, hogy július 20-ától való érvényenly kombinált hajózási és vasúti forgalomba 1898. április 1-től érvényes I. kivételes díjszabásba a következő bajor királyi államvasúti illetve bajor helyi érdekű vasúti állomásokot vonják be: Laaber, Unsleben, Milbershofen, München-Schwabing, Scheidegg. A díjtételek tekintetében felvilágosítást az igazgatóság ad.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik tegnapi kelettel: A mai értéktőzsdére eleinte kedvezőtlenül hatottak azok a jelentések, amelyek szerint a búzában a vihar nagy károkat tett s hogy a pénzpiac helyzete bizonytalan. Az árnyalattal azonban csakhamar javulás váltotta fel, mert a pénz olcsóbbodása eloszlatta az aggodalmakat s mai kimutatás szerint a vasutak forgalma is emelkedett. Kőszénrészvényekben és iparértékekben kevés volt az üzlet. Zárlat állandó. Részvénytorgalom 280.000 darab.

Villamos vasutak forgalma. A Budapesti Villamos Vasúti Vasút részvénytársaság vonalain ez év június havában összesen 265.476 korona bevételt értek el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 258.276 koronát tett ki. Ez év január 1-től az összes bevétel 1.538.276 koronára rogtott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 1.489.800 korona bevétellel szemben. A Ferenc József földalatti villamos vasúton ez év június havában szállított 261.954 személy után 40.884 korona bevételt értek el. Ez év január hó 1-től szállított 1.695.994 személy után 269.989 korona volt a bevétel.

Vásároszarnok. (Vámos és Bruszli hatóságai közvéltők üzleti jelentése.) Par nap óta tartó szép időjárás mellett a hónap elején eső máj havasár képe összehasonlíthatatlanul mozgalmasabb és élénkebb volt az utóbbi napok lanyha üzletmeneténél és remélhető, hogy az üzlet most ismét megindul. A különféle élelmiszeket ma egyaránt jó keresletnek örvendtek és a hivatalok megfelelő áron gyors elhelyezést nyertek. Az érdeklődés középpontját ezidő szerint a gyümölcsöslékek képezik és a mostani évszaknak megfelelően különféle gyümölcsösek bőséges mennyiségben kerülnek is a piacra, úgy hogy a szükségletet teljesen fedezik. Rendkívül nagyok a hozatalok eper, szamóca, cserecsnye, egres és ribizikében, kajszin és őzsi barak, valamint füge délvidékről szállítatik nagy mennyiségben és az itten felsorolt gyümölcsök már mind megszüntek különlegesség jellegével birni. Ma trieszti őzsi barak 80—120. hazai cserecsnye 26 fillérrel kelt el kilónként. — Husfélleken kielégítő az üzlet és ma vidéki marhahas eleje 62—72, hatalja 72—88 korona 100 kilónként, öltöt sertések szalonával együtt 100—104 fillérrel jegyeztek kilónként. Füstölt husfélleken teljesen szünetel az üzlet. Tojásban némileg szilárdabb irányzat mutatkozott és ma I. r. irris telt tojás 57—58 koronát jegyeztek eredeti ládáknak. Vajból bőségek a hozatalok és ma I. rendű szövetkezeti édes tejszínből készült teavaj félkilós darabokban 2.—2.10, egyéb jegyű 1—5 kilós darabokban 1.80—1.90 korona kilónként. Őzek kilója 1.40—1.50 korona nagyság szerint.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 39.60 korona. Bécsben a kontingentált készúra pénzben 38.— korona, áruban 38.40 korona.

Borjuzásár. 1902. évi július hó 1-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság.) Felhajtás: Belőlődi 610 borju 594 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, nővendékmárha 2 darab, bárány 610 — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belőlődi 610 borju I. rendű 72—82 L-ig, kivételes 84 —, II. rendű

610 borjúkért 58—70 L-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — L-ig, II. r. — L-től — L-ig, kivét. f. kilónként leonás nélkül. Rogott borjúkért — L-ig. Nővendékmárha — L-től — L-ig, I. r. — L-ig, középmínőségű — L-ig, alárendelt — L-ig, 1 kilónként. Bárány 610 — k., leölt bárány — k. Kivételesen ár — k-ig páronként. — Az iránzat kis felhajtás folytán élénkebb, az árak 5—6 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Sertéskonsumvásár jelentése. (A székesfehérvári sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Július 2-án. F8hajtás: Zsirsertés ugymint Öreg I. rendű 850 kilogrammon felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány 4 darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogramm 395 darab, könnyű 220 kilogramm 221 darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 740 darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 140—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. F8hajtás öszezge 750 darab. Előző napi maradvány 28 darab, összesen 773 darab. Eladatott 619 darab. Maradvány 154 darab. A vásár irányzata közepsz. — Kévetkező árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 850 kilogrammon felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 77—80 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 86—92 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 70—86 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, kilogrammonként élsúlyban.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, július 2.

A kínálat mérsékelte és a vételkedy gyenge volt ma. Forgalomba került 8000 métermássa buza 5—7 1/2 fillérrel magasabb áron.

Más gabonanevekben nem volt forgalom.

Eladatott: Buza. Tiszavideki: 400 mm. 80 k. 9 K. 15 f., 1500 mm. 79 k. 9 K. 05 f., 1080 mm. 79 k. 9 K. 05 f., 700 mm. 79 k. 9 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. 80 f.

Fehérmegyei: 350 mm. 76k. 8 K. 70 f. Pestmegyei: 100 mm. 77 k. 8 K. 55 f., 60 mm. 75 k. 8 K. 50 f., 300 mm. 73 k. 7 K. 55 f., ütszós.

Tolnai: 1650 mm. 79 k. 8 K. 75 f., 230 mm. 78 k. 8 K. 85 f.

Raktáru: 500 mm. 77 k. 8 K. 60 f. Új buza. Pestmegyei: 1000 mm. 78 k. 7 K. 90 f. aug. 15-iki szállítás.

Mind három hónapra. A készúra hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

N a m	Kilós	50 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
Tiszavideki új	76	8.00	8.70	80	8.40	9.10
"	77	8.05	8.85	81	—	—
"	78	8.10	8.90	82	—	—
"	79	8.15	8.95	83	—	—
Fehérmegyei	76	8.05	8.65	80	8.10	9.05
"	77	8.00	8.80	81	—	—
"	78	8.05	8.85	82	—	—
"	79	8.10	8.90	83	—	—
Pestvidéki	76	8.00	8.60	80	8.05	8.95
"	77	8.05	8.80	81	—	—
"	78	8.05	8.85	82	—	—
"	79	8.10	8.90	83	—	—
Bánági	76	8.00	8.50	80	—	—
"	77	8.05	8.80	81	—	—
"	78	8.05	8.85	82	—	—
"	79	8.10	8.90	83	—	—
Bécsi	76	8.05	8.75	80	—	—
"	77	8.00	8.85	81	—	—
"	78	8.05	8.90	82	—	—
"	79	8.10	8.95	83	—	—

Egyéb gabonanevek	Kilós	50 kilogramm ára	
		K-től	K-ig
Bors új elefánt	70—75	7.25	7.35
" mészrendű	—	7.15	7.25
Arpa — takarmány	—	5.95	6.05
" — égetni való	—	6.00	6.10
Zab — szörtyezőre való	—	6.85	7.00
Tengeri — bánági	—	—	—
" — másonm	—	—	—
Repe — kőpista	—	—	—
" — bánági	—	—	—
Köles —	—	6.60	6.70

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1902.	7.53—7.54—7.60
Áprilisi buza 1903.	7.85—7.87—7.88—7.87
Októberi rozs 1902.	6.29—6.30—6.29—6.31
Októberi zab 1902.	5.76
Aug. tengeri 1902.	5.11—5.12
Májusi tengeri 1903.	5.10—5.13
Augusztusi repce 1902.	—

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	7.52—7.53
Áprilisi buza 1903.	7.86—7.87
Októberi rozs 1902.	6.31—6.32
Októberi zab 1902.	5.76—5.77
Augusztusi tengeri 1902.	5.11—5.12
Májusi tengeri 1903.	5.12—5.13
Augusztusi repce 1902.	11.20—11.30
Délután fél 5 órák zárul:	—
Buza októberre 1902.	7.57—7.58
Áprilisi buza 1903.	7.91—7.92
Októberi rozs 1902.	6.36—6.37

Októberi zab 1902.	5.77—5.78
Augusztusi tengeri 1902.	5.09—5.10
Májusi tengeri 1903.	5.13—5.14
Augusztusi repce 1902.	11.20—11.30

A budapesti értéktőzsde.

A nagy üzlettelenség dacára a tőzsde a mai nap folyamán szilárd irányzatot tanusított, nevezetesen Államvasúti részvények értek el jobb árakat. Kivétel csak a Rimamurányi részvények képeztek, melyek bécsi eladások folytán gyengébben zárlanak.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 676.25—677.—. Magyar Hitelezés 704.50—705.50. Leszámitoló-bank részvény 432.—. Rimamurányi vasúti részvény 505.—505.50. Államvasúti részvény 700.—700.50 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.80—97.90 százelek. — Magyar hitelbank részvény 704.75—705.—. Leszámitoló-bank részvény 432.—434.—. Osztrák hitelrészvény 676.50—677.25. Magyar keramiai részvény 120.—122. Rimamurányi vasúti részvény 502.—503.50. Közúti vasúti részvény 602.50—603.50. Államvasúti részvény 701.—702.75. Osztalysorsjáték 1680.— korona.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 677.50. Magyar hitelrészvény 705.—. Leszámitoló 732.—. Rimamurányi vasúti részvény 502.50. Osztrák-Magyar államvasúti részvény 703.50. Közúti vasút 603.—. Villamos vasút — korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árnyalokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.— korona, vörös aprószemű 35.—40.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánági — korona, középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 48.—52.— korona. Disznózsír: budapesti 65.—65.60 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 56.—56.50 korona, 3 darabos 58.—58.60 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség — korona, 120 darabos — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség — korona, 100 darabos — korona, 85 darabos — korona, szilvai: slávniai — korona, szerbiai — korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 2. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Míg New-York az esős időjárással indokolt árnyalamelemkedést jelentett s Anglia is szilárd irányzatot jelzett, a bécsi tőzsde lanyhán indult, mire főleg a kedvező aratási kilátások adtak okot. A tulajdoni kínálat mellett buza, rozs és zab ismét néhány fillérrel csökkent. Buza öszre 7.78—7.69, rozs öszre 6.70—6.66, tengeri július-augusztusra 5.26—5.27 tengeri szeptember-októberre 5.44, zab öszre 6.81—6.80, repce augusztus-szeptemberre 11.50—11.60 korona. Zárlatok: buza Öszre 7.83, rozs Öszre 6.67, zab Öszre 6.10—6.12 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde szilárdult. Hitelezés, államvasúti részvény, alpési bányarészvények helyi visszavásárlásokra magasabb áron adtak el. Rimamurányi vasútrészvény csökkent.

Bécs, július 2. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjárdék 120.75. Tiszai és szegedi: köcsön sorjegy 102.25. Magyar vasúti köcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állam kötvény —. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasútrészvény 503.—. Magyar koronajáradék 97.80, 4 1/2%-os Magyar földterem. kötvény 97.70. Magyar hitelbank részvény 705.—. Magyar nyeregemény köcsön sorjegy 206.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar kukoripár 1350.

Bécs, július 2. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.65, 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 120.75, 1860-os sorjegy 153.10. Osztrák hitelsorjegy 432.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyekért 454.—. Osztrák-magyar bank 1594. Déli vasút 60.75. Dunagőzhajózási részvény 880.—. Dohányrészvény 293.—. Császári és királyi arany 11.30. Német bankváltók 117.30. 4 1/2%-os ezüst járdék 101.65. Osztrák koronajárdék 99.60. 1864-iki sorjegy 252.—. Osztrák hitelintézet részvény 675.—. Unionbank 540.—. Osztrák Länderbank 419.—. Osztrák-magyar államvasút 702.75. Elhavólygi vasút 445.—. Alpési bányarészvény 403.—. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.10 Bécsi tramway Litt E.—. Bécsi tramway Litt A. 284.—. Lipót köh 370.—. Az irányzat szilárdult.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 2. (Zárlati. A tőzsde ma megtartotta szilárd irányzatát, noha a külföldi tőzsdékről való kedvező jelentések hiánya miatt a forgalom még korlátozott volt, mint az előző napokon. A spekuláció a londoni és newyorki viszonyok továbbfejlesztését várta. Bank- és bányászati értékek kissé javultak. A kohérezségi tőzsdék támogatják a sinkartel meghosszabbításáról, illetőleg az újalakítás kiállításáról szóló hírek. Vasutak nagyobbabbi el voltak hanyagolva. Járások pénzbeség mellett szilárdak. A második tőzsdeóra nem hozott változást. Magánkamalát 178/8.

Berlin, július 2. (Zárlati.) 420/0-os papírjárdék 40/0-os osztrák aranyjárdék 102.80. Elbavölgyi vasút 100.00. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar államvasút 150.50. Kassa-oderbergi vasút 85.15. Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.10. Alpesi bányászati részvény 100.00. Disconto-Commandit 184.75. Altalános vállalkozás Edison 170.00. Gelsenkircheni 169.60. Laura-kohó 190.25. 420/0-os ezüstjárdék 101.80. 40/0-os magyar aranyjárdék 101.76. Osztrák hitelrészvény 213.00. Déli vasút 16.90. Károlyi Lajos vasút 93.70. Török dohányrészvény 103.95. Osztrák-magyar államvasút 150.75. Déli vasút 16.90. Eszaki vasút 103.10. Magyar hitelbank 178.00. Dynamit Truszt 178.00. Harpeni 169.50. Az irányzat szilárd.

Berlin, július 2. (A Budapesti Napló tudósításának távlati.) Esti forgalom. 40/0-os magyar aranyjárdék 101.80. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák hitelrészvény 213.40. Osztrák-magyar államvasút 150.75. Déli vasút 16.90. Eszaki vasút 103.10. Magyar hitelbank 178.00. Dynamit Truszt 178.00. Harpeni 169.50. Az irányzat szilárd.

Páris, július 2. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasút 763.00. 40/0-os osztrák aranyjárdék 103.60. Osztrák Landerbank 447.30/0-os francia járdék 101.72. Ottomanbank 674.00. 31/20/0-os francia járdék 102.45. Alpesi bányászati részvény 100.00. Déli vasút 80.00. 40/0-os magyar aranyjárdék 104.75. Párisi bankrészvény 1059.00. Olasz járdék 103.95. Francia törleszt. járdék 103.95. Osztrák földhitelezési részvény 322.00. Török dohányrészvény 322.00. Az irányzat jóvult.

Frankfurt, július 2. (Zárlati.) 420/0-os papírjárdék 101.80. 40/0-os osztrák aranyjárdék 102.95. Magyar koronajárdék 98.25. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasút 16.80. Elbavölgyi vasút 100.00. Londoni váltó 244.57. Bécsi bankjegyeslet 114.90. Villamos részvény 30/0-os magyar aranykölcsön 101.70. 420/0-os ezüstjárdék 101.70. 40/0-os magyar aranyjárdék 101.65. Osztrák hitelrészvény 213.10. Osztrák-magyar államvasút 150.20. Eszaki vasút 103.10. Bécsi váltó 861.15. Párisi váltó 812.50. Unio bank 100.00. Alpesi bányászati részvény 204.00. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 2. (A Budapesti Napló tudósításának távlati.) Arányok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 213.25. Német bank 100.00. Disconto 184.90. Berlini kereskedelmi bank 170.10. Gelsenkircheni 169.90. Harpeni 169.50. Laura-kohó 190.00. Olasz járdék 103.95. Az irányzat szilárd.

Hamburg, július 2. (Zárlati.) 420/0-os ezüstjárdék 101.80. 1880. sorjegy 153.25. Déli vasút 16.75. 40/0-os osztrák aranyjárdék 102.65. Osztrák hitelrészvény 212.30. Osztrák-magyar államvasút 150.80. Olasz járdék 103.15. 40/0-os magyar aranyjárdék 101.80. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 2. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hívatási sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm feldi súlyban) 98-100 fillér. Öreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) 100-105 fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm feldi súlyban) 106-108 fillér. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 104-106 fillér. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 100-102 fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm feldi súlyban) 100-102 fillér. Közép (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 98-100 fillér. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm feldi súlyban) 100-102 fillér. Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) 98-100 fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 100-102 fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 98-100 fillér.

fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm feldi súlyban) 107-108 fillér. Közép (párónként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 105-106 fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 104-105 fillér.

Sertésleltérszám 1902. június 30. napján volt készlet 46.870 darab. — 1902. július 1. napján lehajlatott 139 darab. 1902. július 1. napján elszállított 607 darab, 1902. július 2. napjára maradt készletben 46.502 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezés. A pénzügyminiszter a nagy-beckereki pénzügyigazgatósághoz Kovács Sándor egri pénzügyi titkár, pénzügyigazgató helyettes, a zombori pénzügyigazgatósághoz Szigethy Vilmos pénzügyi titkár, szegedi pénzügyigazgató helyettes pénzügyi tanácsos és pénzügyigazgató helyettes, a nyiregyházi pénzügyigazgatóság Pál Albert ungvári pénzügyi segédtitkár pénzügyi titkárrá, az erszébetvárosi adóhivatalhoz Eremin Osrén 6-besseli adóhivatali gyakornokot adótitkár, a zágrábi pénzügyigazgatósághoz Reberski József fogalmazó díjnokot állami végrehajtóvá, Szarincz Péter zágrábi lakos ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká; — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Pandur József okleveles tornatanító a déesi állami gimnáziumhoz és X. fizetési osztály 3. fokozatába való sorolással, ideiglenes rendes tornatanítóvá; — az igazságügyminiszter Dr. Kreszák Pál budapesti büntető törvényszéki aljegyzőt a budapesti büntető törvényszékhez jegyzővé, Ladányi József kassai kir. törvényszéki irodaigazgatót a kassai kir. ítélőtáblahoz segédhivatali igazgatóvá, a kassai kir. ítélőtábla elnöke Dr. Laczó Andor ügyvédjelöltet a kassai kir. ítélőtábla kerületében díjas joggyakornokká, a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Mészáros Kálmán végzettségű joghallgatót, a pécsi kir. ítélőtábla elnöke Gebauer Gusztáv pécsi lakos végzettségű joghallgatót a pécsi kir. ítélőtábla kerületében, a fehérvári kir. ítélőtábla elnöke Gebauer Gusztáv pécsi lakos végzettségű joghallgatót a pécsi kir. ítélőtábla kerületében, a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke János Dező székelyudvarhelyi lakos végzettségű joghallgatót a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla kerületében, Lázár Ernő gyergyószentmiklósi lakos végzettségű joghallgatót a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla kerületében, Dr. Fekete Endre csernabírói lakos végzettségű joghallgatót a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla kerületében, a kolozsvári kir. ítélőtábla területén alkalmazott Balogh Géza díjtalan joggyakornokot díjas joggyakornokká, a déesi m. kir. pénzügyigazgatóság Csetér Lajos magyar-laposi lakost a magyar-laposi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan adóhivatali gyakornokká, a nagyváradai kir. törvényszék elnöke Mészáros Lajos napidíjas szolgát a nagyváradai királyi törvényszékhez harmadosztályú hivataloszóvá nevele ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Balogh Lajos margittai kir. járásbírósi irnokot a nagyváradai, Lakatos Nándor esztergomi kir. járásbírósi irnokot pedig a komáromi kir. törvényszékhez, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Gyulai Károly pásztori állami polgári iskolai igazgató-tanítót a sátoraljai-ujhelyi állami polgári leányiskolához helyezte át. Némgyarostárs. Stern Adolf budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Árpád és Margit, Stern Simon budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei, Jenő és Anna-Mária család névnek Szótsre átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Pályázat. Az ungvári pénzügyigazgatóság területén két pénzügyi iryigazgató állásra. — Postamesteri állásra tisztiszerződés mellett Rudnórá. — A gyónki kir. adóhivatalnál adótitkár állásra. — Postamesteri állásra a temesvári kerületben, Apatinban, Bács-Bodrogvármegyében. — A nagyenyedi kir. járásbírósnál telexkönyvezetői állásra. — A soproni kir. járásbírósnál albírói állásra pályázat hirdettek. — A budapesti középiskolai horvát internátusban az 1902-3. tanévre egy ingyenes, két felzárkó és egy egész fizetéses helye töltendő be. Ezen internátusi helyekre horvát-szlavonországi illetőségű tanulók tarthatnak igényt.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, július 3. — Római katolikus: Heliodor pk. — Protestáns: Jácint. — Görög-ország: (június 20.) Metód pk. Zsidó: Síván 28. — Nap kél: 3 óra 52 percek. — Nyugszik: 7 óra 43 percek. — Hold kél: 1 óra 5 percek 49. — Nyugszik: 4 óra 13 percek délután.

A honvédelmi államtitkár fogad délelőtt 12 órakor. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 órától 7-ig. Belépőj 50 fillér. Nemzeti Múzeum. Természettörténeti. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Iparművészeti Múzeum d. e. 9-1-ig. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-1-ig. Szabadalmi levéltár (Erszébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. A fővárosi könyvtár (Károly-kört 28.) mindnapra nyitva van, köznapokon délelőtt 9-2-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig. Az új országos köznevelési és lépcsőháza délelőtt 9 óráig este 6 óráig 1 korona belépőj mellett. Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óráig este 6-ig. Egyetemi főiskolák az Ulloi-uton délelőtt 7 óráig 12 óráig és d. u. 2 óráig 7 óráig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintáztár: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új levezetőség áruitásokat is eszközöl) a városigeti iparcsernyben nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A kerületi kirendeltség központi levezetősége (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. kerület 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, július 2. Az északi depresszió területe megnövekedett, miközben Európában a levegőnyomás általában süllyedt, a magas nyomás pedig északnyugati Európát borítja. Közép-Európában a hőmérséklet csökkent, a felhőzet megnövekedett és sokhelyütt zivataros esők voltak. Hazánkban az idő meleg és jobbra száraz volt és zivatarok előfordultak az ország északnyugati megyéiben és a Dunánál. Küldés: Változatosan meleg és még meleg idő várható, helyenkint zivatarokkal, később a hőmérséklet sérthetőese valósulni.

Vizálla.

Table with columns for location (e.g., Dunán, Tisza, Körös), name, and weight in kilograms. Includes entries like Schárding, Panna, Lina, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Úrvizd, Pancsova, Orosva, Magyarfalva, Zsolna, Trancsón, Szered, Sz.-Gothárd, Győr, Péttus, Zákány, Barca, Feszk, M.-Szerdah., Zágráb, Békéscsaba, Miskolc, Dósa, Szatmár, Krasznay, Latorcsa, Laborca, Ung.

Titkos betegségek ellen. 25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legelőlegben ajánlható. DR. KAJDACS, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Electrotherapiai rendelő-intézet IV. Kigó-utca 5. I. em. Klotild-palota (szájárház és lift használható). A legújabb legelőlegben kifejlesztett, legújabb Electrotherapiai rendelő-intézet IV. Kigó-utca 5. I. em. Klotild-palota (szájárház és lift használható). Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabb olyannyira felkeltett és hatásában párdán sikert. Electro-Massage vagy Psychophor által, magómléseket, nékül a férfelyőfőlyást befocsonkóztatás nékül, a legmagkacsabb börtörögegeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létező jött hátegernebejokát gyógyít a legújabb gyógyó mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárati. Külön várótermek. Levélre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerrekről is gondoskoda lesz.

Restitutionsfluid. Kwidzafele Restitutionsfluid. Cs és szab. mosóvíz lovak részére. 1 liter ára: 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánok nagyob istállóiban használtalan van nagyob munkánál és- és uterősi- től, lezámónál, inak merevségénél stb., az időm- tásnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarországon valamennyi gyógyszerárházban és gyógyszerkereskedésben. Forrást: Kwidz Ferenc János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szolgálat.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT! Gerő Ferenc katonai előkészítő-iskolája az egyéves önkéntességi képesítő vizsgára. VI. Nagy János-utca 3. szám. Ezen több év óta fenállót és szép sikerrel működő iskola előkészítő és 10 hónapra tartó tanfolyamon az önkéntességi vizsgára kiváló középiskolai tanárok közreműködésével olyan ifjakat, kik az önkéntességre jogosító érettségi bizonyítványul nem bírnak. Részletes ismertető kívánata küldöttik. Az új tanfolyam szeptember 1-én kezdődik. Beiratás naponta délután 4-7 óráig. VIDÉKIEK RÉSZÉRE INTERNATUS.

Nékülözhetetlen minden háznál, a hol nagyob Lexikon nincsen: AZ ATHENAEUM KÉZI LEXIKONA. A tudományok encyclopédiája, különös tekintettel Magyarországra. Szakértők közreműködésével szerkeszté: Dr. ACSÁDY IGNÁCZ. Két díszes félbörkötésben 20 korona. Az Athenaeum Kézi Lexikon az emberi tudomány és ismeret összes ágait fölöli. A Kézi Lexikon első sorban magyar olvasók számára készült s minden részében, egész tartalmában magyar. A Kézi Lexikon kiállításán rendkívül fényes, 16 remek szines melléklet, 82 tőrkép, 84 kétdoldu fekete képtábla és 14 táblánál díszit. A Kézi Lexikon összesen 120 ívet, vagyis 3840 hasáb szöveget tartalmaz s ugy mint önálló encyclopédia, valamint a német Lexikonok kiegészítése gyantán is nékülözhetetlen olvasó ár ismerettárt képez. A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által az iskoláknak, a nagymélt. belügyminiszterium által a községeknek beszerzésre ajánlva. Kapható az ATHENAEUM kiadóhivatalában Budapest, VII., Kerepesi-ut 45., valamint minden könyvkereskedésben.

Aláírási felhívás

adómentes 4 1/2%-kal kamatozó

bosznia-hercegovinai tartományi vasuti kölcsönre

1902. évből 78,000.000 korona névértékben.
Fokozott törlesztés 1913. április 1-ig kizárva.

PROSPECTUS.

Az 1902. június 8-iki törvény (Reichsgesetzblatt 118. sz.) a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. és kir. kormányát és az 1902. évi XIII. t.-cz. a m. kir. kormányt felhatalmazták, hogy beleegyezéseket adják, miszerint a bosznia-hercegovinai tartományi kormány a Sarajevótól a Lim völgyében az Uvac melletti Sandsak határáig és Visegradtól elágazólag a Raza völgyében a Vardis mellett szeb határig keskeny vágánnyal, azonban ronds vágányú főváltást leendő átalakítására alkalmas pályanyommal létesítendő vasut építéséből felmerülő 75 millió korona költség beszerzése végett 60 év alatt törlesztendő kölcsönt vehessen fel.

A fenti törvény határozványok alapján a Bosznia és Hercegovina tartományok ügyeinek vezetésével megbízott cs. és kir. közös pénzügyminiszterium kibocsát 78,000,000 korona névértékű kölcsönt az 1892. augusztus 2. törvényben (Reichsgesetzblatt 126. sz.) és az 1892. XVII. törvényekben megállapított törvényes értékben.

A kölcsön évente 4 1/2%-kal kamatozik és az 1903. évtől számítva legfeljebb 60 év alatt a cizmetekre nyomott törlesztési terv értelmében megejtendő évenkénti sorsolások útján névértékben fizetnek vissza. 1903. április 1-től kezdve jogában áll a bosznia-hercegovinai tartományi kormánynak, hogy a törlesztési tervben kitüntetett nagyobb összeget soroltathasson ki, illetve fizethessen vissza.

A kölcsönkötvények, valamint az azok után járó kamatok, Bosznia és Hercegovinában minden jelenleg fennálló vagy jövőben kivetendő bírság, illeték és adó alól mentesek.

Ezen kötvények Bosznia és Hercegovinában községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak vagyonának és letéti pénzeknek, ugyszintén névértékben szolgáltató és üzleti biztosítéskönnök gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasak.

A jelen kölcsön pontos kamatozása és visszafizetésért Bosznia és Hercegovina tartományok összes vagyon, valamint ezen tartományok jövedelmei szavatolnak és pedig ép úgy, mint már azelőtt létrejött kötelezettségeikért. Ehhez képest a kölcsön kamatozására és törlesztésére szükségelt összegek Bosnia és Hercegovina tartományi bevételeiből fedezendők és Bosznia és Hercegovina tartományi költségvetésnek rendes szükségletei közé felveendő. Ez a költségvetés minden éven jóváhagyás czéljából a cs. kir. osztrák kormány és a m. kir. kormány elé terjesztetik, — mely kormányok az 1880. február 22-iki törvény és 1880. VI. t.-cz. értelmében Bosznia és Hercegovinának a cs. és kir. közös miniszterium által vezetendő közirgatására alkotmányos felelősségük mellett befolyást tartoznak gyakorolni — és azután a Felügyelő által szentesítetik.

A kölcsön kamatozására és törlesztésére szükségelt annuitás további biztosítása végett az 1902. június 8-iki törvény (Reichsgesetzblatt 118.) és az 1902. XIII. t.-cz. 2. §-a elrendelt, miszerint az 1886. XXVI., 1889. I., 1892. XXII. és 1895. XL. törvényekkel értelmeben a közös aktívák javára visszafizetendő összegek egyelőre az említt aktívák javára be nem szolgáltatottak, hanem első sorban az 1902. évi vasuti kölcsön kamatainak és törlesztési részleteinek fedezésére fordítassanak.

A kölcsön a következő részkötvényekben kerül kibocsátásra:			
A sorozat	20,000 darab	200 korona	1—20,000 számig.
B	16,000	500	1—16,000 "
C	18,000	1,000	1—18,000 "
D	15,000	2,000	1—15,000 "
E	3,000	5,000	1—3,000 "
F	300	10,000	1—300 "

A kötvények elomutatóra szólnak, a Bosznia és Hercegovina ügyei vezetésével megbízott cs. és kir. közös pénzügyminiszter és a sarajevói tartományi kormány főnökének sokszorosított, továbbá Dr. Limhardt cs. k. pénzügyi főtanácsos sajtóközli aláírásával vannak ellátva és hozzájuk 20 félfé, minden január hó 2-án és július hó 1-én esedékes szelvény, valamint egy szelvényutalvány van csatolva. Az első kamatszelvevény 1903. január 2-án esedékes.

A sorsolások évente április hó 1-én a tartományi kormány által Sarajevóban tartatnak, és pedig az első sorsolás 1903. április hó 1-én. A kisorsolt két ények a kisorsolástól számított három hónap múlva fizetnek vissza.

A kihuzott kötvények számai, ugyszintén a visszafizetési hatánapok a huzás után azonnali Bosznia és Hercegovina hivatalos lapjában, Bécsben a hivatalos „Wiener Zeitung”-ban és Budapestben a hivatalos „Budapesti Közlöny”-ben, továbbá legalább két herlini és egy frankfurti hírlapban közzétesznek és ugyanezen hírlapokban a kölcsönre vonatkozó minden egyéb hírdetmény közöltetik.

A visszafizetési hatánap beadítával a kihuzott kötvények további kamatozása megszűnik, miért is a csak ezen hatánap után esedékes hiányzó szelvények összege a kötvények beváltása alkalmával a tökéösszegeből levonásba hozatik.

Az esedékes kamatok öt, az esedékes kötvények harmincz év alatt évülnék el az esedékességi hatánaptól számítva.

A kamatszelvevények és a kisorsolt vagy felmondott kötvények

Sarajevóban: az országos pénztárnál,
a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina és
a Priv. Abteilung der Union-Bank für Bosnien und die Hercegovina Intézeténél,

Bécsben: a Wiener Bank-Verein-nél és annak váltóüzleteinél,
az Union-Bank-nál és annak letéti pénztárainál,

Budapesten: a Magyar Jelzálog-Mitelbanknál,
Berlinben: a Deutsche Bank-nál,
a Berliner Handelsgesellschaft-nál,

Majna mellett Frankfurtban: a Deutsche Bank frankfurti főágjánál,
és a Deutsche Vereinsbank-nál,

valamint egyéb még ezután kijelölendő helyeken váltattanak be.

Ugyane fizetési helyeken történik díjmentesen az új szelvények kiszolgáltatása.

A tartományi költségvetés sommás átvezetést az utolsó három évről vonatkozólag a következőkben nyújtjuk:

	Rendes		Rendkívüli		Összesen		
	o. é. frt	korona	o. é. frt	korona	o. é. frt	korona	
	1899	1900	1899	1900	1899	1900	
A) Szükséglet:							
I. Központi vezetés	1087047	3449424	3449424	400	201000	1000	
II. Beüzemelés	788996	1021193	1021193	426601	319629	800883	
III. Pénzügyigazgatás	588501	1247082	1237487	116260	279608	278988	
IV. Igazságügy	77209	1607440	1637738	78560	107700	110830	
V. Építkezési igazgatás	2424645	4896500	4034148	510000	1484900	1489000	
VI. A tisztviselők fizetésének rendezése	—	—	—	—	—	506200	
A szükséglet Összege	18307019	88937634	80458141	1189001	2888784	2627110	
					10407290	41923938	42591451
B) Fedezet:							
I. Központi vezetés	13400	30000	30000	—	13400	30000	
II. Beüzemelés	1091910	2458060	2958060	—	1091910	2458060	
III. Pénzügyigazgatás	1022846	3835931	5423631	2000	16000	16000	
IV. Igazságügy	58860	117000	117000	500	1000	1000	
V. Építkezési igazgatás	2469000	5446900	5446900	—	2469000	5446900	
A fedezet Összege	10964070	41687881	42723881	2500	17000	17000	
					10407290	41654881	42730881
Felsőleg a szükséglettel szemben							
					62470	128518	108430

Az 1902. évi költségvetés címek szerint következőképp oszlik meg:

	Szükséglet			Fedezet		
	rendes	rendkív.	Összesen	rendes	rendkív.	Összesen
	korona			korona		
I. Központi vezetés	3447894	400	3448294	41000	—	41000
II. Beüzemelés	1730817	792258	2523075	2819750	—	2819750
III. Pénzügyigazgatás	1364913	279443	1644356	3531251	19000	3550251
IV. Igazságügy	1221408	110400	1331808	144500	3000	147500
V. Építkezési igazg.	5537055	1901030	7438085	6500000	—	6500000
A tisztviselők fizetésének rendezése	—	—	8000	—	—	—
A szükséglet Összege	4147737	3074559	44882936	4482281	19000	4484281
A szükséglet a fedezethez viszonyítva	—	—	—	—	—	4488296
Jelenlegi mint felsőleg	—	—	—	—	—	29885

Bosznia és Hercegovinának a most kibocsátásra kerülő 4 1/2%-os kölcsönön kívül a következő tartozás állanak fenn: az 1895-ben felvett 24,000,000 K. 40%-os kölcsön, mely időközli törlesztések által már 23,220,000 K-ra csökkent, a 40%-os 1898. évi talajjavítási kölcsön a hercegovinai Made-vidék ármentesítésére 900,000 K. összegben, mely időközben 800,000 K-ra törlesztett, és az 1898. évi 4 1/2%-os tartományi vasuti kölcsön 22,000,000 K. összegben, időközli törlesztések által 21,675,000 K-ra csökkentve. Egyéb, Bosznia és Hercegovina tartományi kormányának a közös aktívákól előlegezett vasuti beruházási tőkék a tartományi bevételekből kamatoztatnak és a vonatkozó kamatfedezet évente a költségvetésbe állítatik be; ezen előlegekre vonatkozó tökéviszafizetés az-nban csak az illető vasuti vonalak üzemi feleslegi arányában teljesítetik.

A cizmetek végleges kiállításáig a Bosznia és Hercegovina ügyei vezetésével megbízott cs. és kir. közös pénzügyminiszterium egyetemesen kiállított ideiglenes elismervényeket fog kiadni, és ezeknek a különböző szelvény-fizetési helyeken végleges cizmetekre leendő díjmentes kicserélésére vonatkozó módokat annak idején nyilvánosságra hoztatnak. A végleges cizmetek az 1902. július 1-től kezdődőleg esedékes kamatokra vonatkozó szelvényekkel lesznek ellátva.

Bécs, 1902. június hó.

A Bosznia és Hercegovina ügyeinek vezetésével megbízott cs. és kir. közös pénzügyminiszterium.
Kállay s., k.

Aláírási feltételek.

A fenti prospectus alapján alant jegyzett intézetek, melyek ezen kölcsön a Deutsche Bank és a Berliner Handelsgesellschaft berlini intézetekkel együttesen átvették, ezennel aláírásra bocsátanak

névértékű 78,000,000 korona. 4 1/2%-os bosznia-hercegovinai tartományi vasuti kölcsönkötvényt, visszafizetendő 60 év alatt,

melyeknek fokozott törlesztése vagy convertálása 1913. július 1-ig ki van zárva, a következő feltételek mellett:

1. A kötvények 1902. július 5-én, szombaton, az alant felsorolt helyeken, mindenütt a szokásos üzleti órák alatt jegyezhetők; a jegyzések időelőtti lezárása az egyes aláírási helyek beállítására bizatik. Jelenkezési irlapok minden egyes helyen díjtalanul kaphatók.

2. Az aláírási árfolyam

minden 100 korona névérték után 90-50 koronában

állapított meg, a mely összeghez még 1902. július hó 1-től az átvétel napjáig számított idő előtti szelvénykamat járul. Bizonyos meghatározott részkötvényekre vonatkozó bejelentések a lehetősséghez képest figyelembe vétetnek.

3. Az aláírási hely kivánására a jegyzés alkalmával óvadék fejében a jegyzett összeg 50%-a készpénzben, vagy az illető aláírási hely által alkalmasnak talált tőzsdéi forgalom tárgyát képező értékpapirokban letétbe helyezendő.

4. A jegyzett kötvények repartíciója a lehetőség szerint mielőbb meg fog történni és erről az aláírók írásbeli értesítést fognak nyerni. Az egyes aláírások figyelembevétele azon aláírási hely belátásától függ, a hol a jegyzés eszközöltetett.

5. A cizmetek egyszemélyi vagy részben, az ár megfizéséig ellenében, folyó évi július 15-től fogva átvethetők, legkésőbb azonban f. é. július hó 31-ig átvendőek. A végleges cizmetek elkészítéséig az aláíró ideiglenes elismervényeket kap, melyek később külön hirdetmény szerint kicserélhetők.

6. A készpénzóvadékok a kiosztott cizmetek átvételéig alkalmasak, ha pedig ez részletekben történnék, a legutolsó átvétel alkalmával számoltatnak el. Az értékpapírovadékok szintén csak a cizmetek teljes átvételé után szolgáltatottak vissza.

7. Az aláírt összegnek kedvezményes vagy teljes magasságában leendő figyelembevétele az esetben biztosítható az aláírási helyek által az aláíróknak, ha az aláíró kötelezettségét vállal arra nézve, hogy a jegyzett cizmeteket 6 hónapon át, avagy egy éven át piacra nem viszi.

7. A jegyzés a következő helyeken történhetik:
Budapestben a Magyar Jelzálog-Mitelbank-nál, V. Nádor-utca 7.,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-nál, V. Dorottya-utca 1.,
ennek váltóüzleténél (V. Dorottya-utca 1.), és főágonál (II. Fő-utca 4.,
IV. Károly-körút, Kossuth-u. sarkán, V. Váci-körút 74., VI. Andrássy-ut-21.,
VIII. József-körút 53., IX. Varmház-körút 5.).

Bécsben a Wiener Bank-Verein-nél, I. Herengasse,
és letéti pénztárai, valamint váltóüzleteinél,
az Union-Bank-nál, I. Rengasse 1. és váltóüzleteinél.

Sarajevó-ban a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina-nál,
a Priv. Abteilung der Union-Bank für Bosnien u. die Hercegovina-nál,
Ezerben a Wiener Bank-Verein főágonál,
a Banca Fiumana-nál,
Zágráb-ban a Horvát-szlávon osz. jelzálogbanknál,
a Dorvát-kezdő-üzlet-bank váltóüzleténél,
a Wiener Bank-Verein főágonál,
a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
E. Schwarz Söhne urknál,
a Wiener Bank-Verein brünni főágjánál,
a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Praze főágjánál,
a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
a Filialka Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Budjovicich-nál,
Sam. Luttinger urknál,
a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina főágjánál,
Egerben Egerer Escomptogesellschaft, r. G. m. u. H.-nál,
E. Schwarz Söhne urknál,
Frankfurtban Karl Wiedemann et Co. urknál,
a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
Graz-ban Wiener Bank-Verein főágonál,
a Wiener Bank-Verein expositurájánál,
Linz-ban a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Praze főágjánál,
M. Loewe urknál,
a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
Münster a Messer & Nagel's Nachf. Fritz Gortzen urknál,
a Galizische Bank für Handel und Industrie-nál,
Krakkó-ban M. Jonasz urknál,
Albert Mandelsburg urknál,
L. C. Luckmann urknál,
a Galizische Bank für Handel und Industrie-nál,
M. Jonasz urknál,
a Bank für Oberösterreich und Salzburg-nál,
a Harburger Escompte-Bank-nál,
J. Heller et Sohn urknál,
Meran-ban D. et J. Biedermann urknál,
Mähr.-Osterr.-ban a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu főágjánál,
Mostar-ban a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina főágjánál,
Olmutz-ban a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
Pardubitz-ban a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Praze főágjánál,
Pilsen-ben a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Praze főágjánál,
a Hofmann et Kottlaritz urknál,
a Wiener Bank-Verein főágjánál,
a K. k. priv. Böhmische Union-Bank-nál,
a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Praze-nél,
Cossovel et Rimondo urknál,
Prága-ban a Wiener Bank-Verein expositurájánál,
a Wiener Bank-Verein főágonál,
a K. k. priv. Böhmische Union-Bank-nél,
Rumburg-ban a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
Saa-ban a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
Salzburg-ban a Bank für Oberösterreich und Salzburg főágjánál,
Szt. Péterben a Wiener Bank-Verein expositurájánál,
Tabor-ban a Zivnotenská banka pro Cechy a Moravu v. Praze főágjánál,
Triest-ben az Union-Bank főágjánál,
Troppau-ban a K. k. priv. Böhmische Union-Bank főágjánál,
Weis-ben a Bank für Oberösterreich und Salzburg főágjánál,
Wiener Neustadt-ban a Wiener Bank-Verein expositurájánál,
Nemzetország, Hollandia és Svájc főbb helyein a jegyzés az ugyanott közzétendő feltételek alapján fog eszközöltetni.

Bécs, Budapest, 1902. június hó.

Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina,
Wiener Bank-Verein, Union-Bank,
Magyar Jelzálog-Mitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

4108. sz.

Hirdetmény.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett csász. és kir. közöshadseregbeli csapatok, intézetek és elszigeteltek élelmi-szükségleteinek stb. stb. szállítás útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalás megtartatik										Körülbelüli évi folyó szükséglet					Bánatpénz												
mely napon	állomás és hivatalban	a bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységgel	megye	csapatost	időtartam		következő katonai élelmezési szükségletre					következő czik-kekre														
						től-	ig	naponkint		havi szükséglet																	
								zab	széna	alomszalma	nyáron	télen	zab	széna	alomszalma	ágyyszalma	kemény tűzifa	kőszén	zab	széna	szalma	kemény tűzifa	kőszén				
						adag	mm.	m ³	mm.	m ³	mm.	méterm.	m ³	mm.	korona	korona	korona	korona	korona	korona	korona	korona	korona				
1902. július 10.	Pilis-Csaba	az ehhez tartozó helységgel	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	Bács-Bodrog	Cs. és kir. közös hadsereg	A táborozási időszakokra u. m. körülből 1903. április hótól 1903. évi szept. hógig **)	65	65	65**	900	50	—	—	—	400	400	200	900	300	—	300	100	200	100	—		
							10	10	10	50	15	—	70	—	150	120	80	150	500	—	100	40	30	150	—		
							—	150	150	20	5	—	25	—	2000	1200	50	200	—	—	600	200	70	—			
							—	150	150	20	1	15	2	65	—	2000	1200	50	20	450	—	600	200	10	50		
							—	150	150	20	5	—	20	—	2000	1200	50	100	—	—	600	200	50	—			
							—	—	—	—	—	—	—	—	—	1500	700*	400*	150*	—	—	500*	150*	70*	—		
							—	150	150	20	1	—	10	—	2000	1200	50	60	—	—	600	200	30	—			
							—	450	450	90	10	100	40	600	—	5500	3500	300	250	3500	—	1500	600	100	400		
							10	10	10	50	—	—	—	—	150	120	80	150	—	—	100	40	30	—	—		
							—	70	70	50	10	—	60	—	—	800	500	100	400	—	—	250	100	100	—		
1902. július 14.	Orkény	az ehhez tartozó helységgel	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	Bács-Bodrog	Cs. és kir. közös hadsereg	Zab 1903. évi január hó 1-től, valamennyi többi ezrik 1902. évi szeptember hó 1-től kezdve	—	570	570	100	18	100	100	800	—	7000	4200	350	—	5000	—	1800	700	—	400		
							—	450	450	50	2	40	8	250	—	5500	3500	150	40	1600	—	1800	500	20	200		
							20	20	20	80	20	—	90	100	300	250	150	250	600	600	150	60	50	200	40		
1902. július 17.	Székesfehérvár	az ehhez tartozó helységgel	Fehér	Bács-Bodrog	Cs. és kir. közös hadsereg	Zab 1903. évi január hó 1-től, valamennyi többi ezrik 1902. évi szeptember hó 1-től kezdve	35	35	35	130	20	80	70	450	400	400	250	400	500	3000	300	100	100	140	300		
							—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
							—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) A körülbelüli napi szükséglet az örkényi lőtér részére a táborozás tartama alatt, azaz megközelítőleg május hótól szeptember haváig 130 adag széna a 3400 gr., 100 adag széna a 4500 gr., 250 adag alomszalma a 1700 gr. és havonta 34 m³ kemény tűzifa. Továbbá ágyyszalma az egész időtartamra 380 métermáza. A szállítást az örkényi állomásra nézve elnyerő, köteles az Örkény melletti lőtérre vagy esetleg más, a táborba Örkény mellett bevonuló csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árakon közvetlenül a lőtérrel kiszolgáltatni. Az előbbieket után eső összes szükséglet, ugyint az ezen szükséglet után eső bánatpénz a fent levő táblázatban van feltüntetve.

**) A szállító kötelezve van a cikkeket a fennálló árakon a fentemlített időszakon kívül is a Pilis-Csabán állomásozó csapatok részére szállítani, pl. a póttartalékos kiképzésekor 1903. évi október és novemberben. A táblázatban feltüntetett naponkénti 70 adag alomszalma, mert ez a nyári hónapokban lesz kiszolgáltva, adagonként 1700 grammal számítandó; a 900 mm. ágyyszalma megfelel a táborozási időszakra és az 1903. évi október és november havi szükségletnek.

Különös határozmányok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt ezred- vagy dandár- (a lovasságnál osztály-) összpontosítások eszközöltetnek, illetőleg szabadságolt lovak bevonultatnak, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Pécs, Kecskemét, Zombor és Szabadka állomásokra nézve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1902/1903-ik évben beidézett szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani.

A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a

feltételi füzet IV. pont, 1. bekezdés, A—a) határozmányok értelmében kiszolgáltatni.

A kérvényelések a szükségleti helyeken a lótapézikkerek nézve ötnaponként, a fa és köszénre nézve havonként és az ágyyszalmánál négyhavonként történnek.

A lótapézikkek, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbiztosság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kérvényelhetők.

A bérleti uton szállítandó ágyyszalma, tűzifa és köszénre nézve az ajánlatok a szükséglet helyére való feltétlenül **elfuvarozással együtt** teendők.

A szállítók raktárai ne legyenek 1-9 km.-nél nagyobb távolságra a katonai laktanyáktól és kocsizható ut mellett kell, hogy legyenek; ha a távolság 1-9 km.-nél nagyobb, akkor a szállító szintén köteles, a lótapézikkeket saját költségén elfuvarozni.

Az alomszalmának $\frac{1}{4}$ részben zsupszalmából kell állani.

Azon állomásokon, hol a szállító a széna-csomagokat kötelekkel kötve átadja, a szalmakötegre szánt szalma a csapatnak alomszalmául megtérítés nélkül kiszolgáltatandó.

Ajánlatok ki nem irt cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre mint a kiirt szállítási időtartamra szólnak, fel-

tétlenül és azonnal visszautasítottak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb impugnával, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló-bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy és ugyanazon cikknél, a kiirt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző árajánlatok tételtek.

A fa- és köszénzállításra beadott ajánlatokban azok neme is megemlítendő.

A terményeknek általános mozgósítás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában álland, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizonyítvány alapján, a lóállomálynak — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítás utjání élelmezése iránt intézkedni, a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lótap ezen időre nem tőle vétetett fel.

A szénára való ajánlattevők kötelesek politikai hatósági bizonyítvánnyal bebizonyítani, hogy a széna oly vidékekről nem való, melyeken a háziállatok között lépfene uralkodik.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 óraker délelőtt bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el.

2. Az 1 kor. bélyeggel ellátott **ajánlatoknak**, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzekkel együtt, külön-külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon, **legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük; későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.**

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna és pedig az ipart és kereskedelmet üző az I-ső fokozatu politikai hatóságok által, a gazdasággal foglalkozó nem bejegyzett pedig a gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan jutlatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapesten, illetőleg Székesfehérvárott, 1902. évi június hó 20-án kelt hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekinthetők a cs. és kir. 4. hadtest-hadbiztóságnál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktáraknál, naponta délelőtt 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzetei az előbb említett élelmezési raktáraknál nyomtatott ivenként 8 fillért el is adatnak.

5. **Községek és termelők a bánatpénz letételétől mentesek; de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségekért, úgy mint más vállalkozók, szavatolni tartoznak.**

6. **Az élelmi cikkeknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve a feltételi füzet XVII. pontja értelmében, nemkülönbén a feltételi füzet X. pontja értelmében az élelmi cikkeknek azon osztályokhoz való elfuvarozására nézve, melyek alatt a szállítók raktáraitól 1-9 kilométernél nagyobb távolságra esnek, külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.**

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlkozók a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényezikk 314. és 315. §§-ában valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

8. A téli hónapokban, azaz október hó elsejétől márczius hó végeig szükséges alomszalma 2500 grammos adagokban, a nyári hónapokban pedig 1700 grammos adagokban szolgáltatandó ki.

Daczára ennek azonban az ajánlatok 2100 grammos alomszalma-adag után teendők.

Kelt Budapest, 1902. évi június hó 20-án.

A cs. és kir. 4. hadtest intendánsága.

Ajánlati minta.

1 koronás bélyeg

Én alulirt

az 1902. évi június hó 20-án 4108. sz. a. kelt hirdetmény alapján ezen^{***}) ajánlatommal kötelezem magamat,

hogy az N. állomásra nézve:

a szénának 5800 grammos adagját f., szóval fillér,
 az alomszalmának 2100 grammos adagját f., szóval fillér,
 az ágyyszalmának métermázsáját, a szükséglet helyére való elfuvarozásával együtt f., szóval fillér,
 a tűzifának köbméterét (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozásával együtt f., szóval fillér,
 a köszénnek métermázsáját (neme), a szükséglet helyére való elfuvarozásával együtt f., szóval fillér,

190... évi hó 1-től 190... évi hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságotlak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatért a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a pénz-tárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen korona bánatpénzzel kezkeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után, bánatpénzemet a 10 százaléknyi óvadék erejéig kiegészítendem, s ha ezt elmulasztanám, a had igazgatását feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás utján eszközöltesse. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N.....nek N-ben kelt, ide mellőkelte értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül aznek fog átküldetni.

Kelt N.....ben, 1902. hón.

N. N. (vezeték- és keresztnév. lakhely, megye.)

Megjegyzés.

***) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összeszetnek kívánja, tekinteni, az „összeset” szó be-szurandó, mert minden ajánlat, mely ezen toldalékok nélkülül, nem összeszetnek tekintetik. Összeset ajánlatokat szénára és szalmára nem szabad tenni

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó:

„Ajánlat az 1902. évi június hó 20-án kihirdetett s 1902..... hón tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

Utánnomás nem díjaztatik!

